
TAALSPRONG

LEERKRACHTHANDLEIDING

Thema 3: Ik, jij, wij

Introductie	5
Lesuitwerkingen	15
WEEK 1	
Les 1 De 'g' van gat (1)	16
Les 2 De 'g' van gat (2)	18
Les 3 De 'j' van jas (1)	20
Les 4 De 'j' van jas (2)	22
Les 5 Herhalingsles	24
WEEK 2	
Les 6 De 'au' van au! (1)	26
Les 7 De 'au' van au! (2)	28
Les 8 De 'ng' van tong (1)	30
Les 9 De 'ng' van tong (2)	32
Les 10 Herhalingsles	34
WEEK 3	
Les 11 De 'nk' van bank (1)	37
Les 12 De 'nk' van bank (2)	39
Les 13 De 'ch' van lach (1)	41
Les 14 De 'ch' van lach (2)	43
Les 15 Herhalingsles	45
HERHALINGSWEEK	
Herhalingsdag 1	47
Herhalingsdag 2	49
Herhalingsdag 3	51
Herhalingsdag 4	52
Herhalingsdag 5	54
Kopieerbladen	57
Materialenlijst	67

Introductie

- Verhaallijn
  - Themadoelen
  - Doelwoorden
  - Gebruiksworden
  - Woordschema's
  - Poster tegenstellingen
  - Poster synoniemen
  - Liedjes/gedicht
  - Film
  - Verhalenboek
-

VERHAALLIJN

Het derde thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over gevoelens en is een vervolg op het thema 'Doos vol gevoelens' uit leerjaar 1.

De zes verhalen over 'Pien en Bas' vormen de leidraad voor dit thema. De eerste week worden de basisgevoelens 'boos', 'bang', 'verdrietig' en 'blij' herhaald. In de hoofdstukken 'het gat in de muur' en 'verkleed' van het verhaal 'Pien en Bas', wordt ingegaan op vriendschap en wat het betekent om alleen of samen te zijn. In de tweede week wordt middels de hoofdstukken 'Bas heeft pijn' en 'Ruzie' ingegaan op de concepten 'troosten', 'ruzie maken' en 'het goed maken'. De derde week behandelt de gevoelens 'vervelen' en 'jaloers zijn'. In dit thema wordt regelmatig aan de kinderen gevraagd om te reflecteren op hun eigen ervaringen ten aanzien van de behandelde gevoelens en situaties. De mondelinge taalvaardigheid krijgt dan ook veel aandacht in dit thema.

In dit thema worden de letters van de voorgaande thema's en de letters die de kinderen vanuit het Papiamento al kennen en die hetzelfde zijn in het Nederlands, herhaald. In de klas hangt (naast de letterlijn in het Papiamento) een Nederlandse letterlijn die in dit thema aangevuld zal worden met de letters 'g', 'j', 'au', 'ng', 'nk' en 'ch'.

THEMADOELEN

MONDELING TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen).
- De kinderen kunnen de inhoud van een lied begrijpen.
- De kinderen kunnen in eenvoudige bewoordingen een beschrijving geven (van een gebeurtenis).
- De kinderen kunnen een korte voordracht geven.
- De kinderen kunnen een verhaal koppelen aan hun eigen kennis en ervaringen.
- De kinderen kunnen een eenvoudig gesprek met iemand voeren.
- De kinderen kunnen een eenvoudig telefoongesprek met iemand voeren.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een verhaal/een film;
- Begrijpen van de tekst van een lied;
- Gericht luisteren naar een voordracht/een verhaal;
- Beantwoorden van open vragen;
- Geven van een (korte) voordracht;
- Formuleren van zinnen;
- Zingen van de tekst van een lied;
- Voorspellen van een vervolg van een verhaal;
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Navertellen van een verhaal;
- Formuleren van een titel voor een verhaal;
- Toepassen van gespreksvaardigheden;
- Reflecteren vanuit eigen ervaringen;
- Formuleren van een mening;
- Voeren van een telefoongesprek.

SCHRIFTELIJK TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen de aangeboden letters fonetisch herkennen en benoemen.
- De kinderen kunnen een eenvoudige tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letters in woorden;
- Ontleutelen van klankzuivere woorden, zonder het verklanken van afzonderlijke letters;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen en begrijpen van eenvoudige leesteksten;
- Afmaken van zinnen.

TAALBESCHOUWING

Subdoelen

- Toepassen van tegenstellingen;
- Toepassen van synoniemen;
- Onderscheid maken tussen een vraagzin en vertelzin;
- Maken van woorden met de aangeboden letters.

WOORDENSCHAT

- De kinderen kunnen de doelwoorden (20) uit het thema herkennen en benoemen.
- De kinderen kunnen de gebruikswwoorden (58) uit het thema begrijpen.

Subdoelen

- Toepassen van instructiewoorden op een werkblad;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's HET GEVOEL, DE VRIENDSCHAP, ALLEEN/SAMEN en VRIENDJES;
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving;
- Toepassen van rekenkundige begrippen (de getallenrij).

DOELWOORDEN

DOELWOORDEN

Deze woordenlijst is een overzicht van de 'nieuwe' woorden die, binnen de lessen van dit thema, speciale aandacht krijgen. Aan het einde van dit thema dienen de kinderen deze woorden zowel receptief als productief te beheersen.

1. expres	8. ruzie, de	15. vervelen
2. geheim, het	9. saai	16. voelen
3. gemeen	10. samen	17. vriend, de
4. goedmaken	11. sorry	18. vriendin, de
5. jaloers	12. spannend	19. vriendschap, de
6. per ongeluk	13. telefoongesprek, het	20. zielig
7. plezier, het	14. troosten	

GEBRUIKSWOORDEN

GEBRUIKSWOORDEN

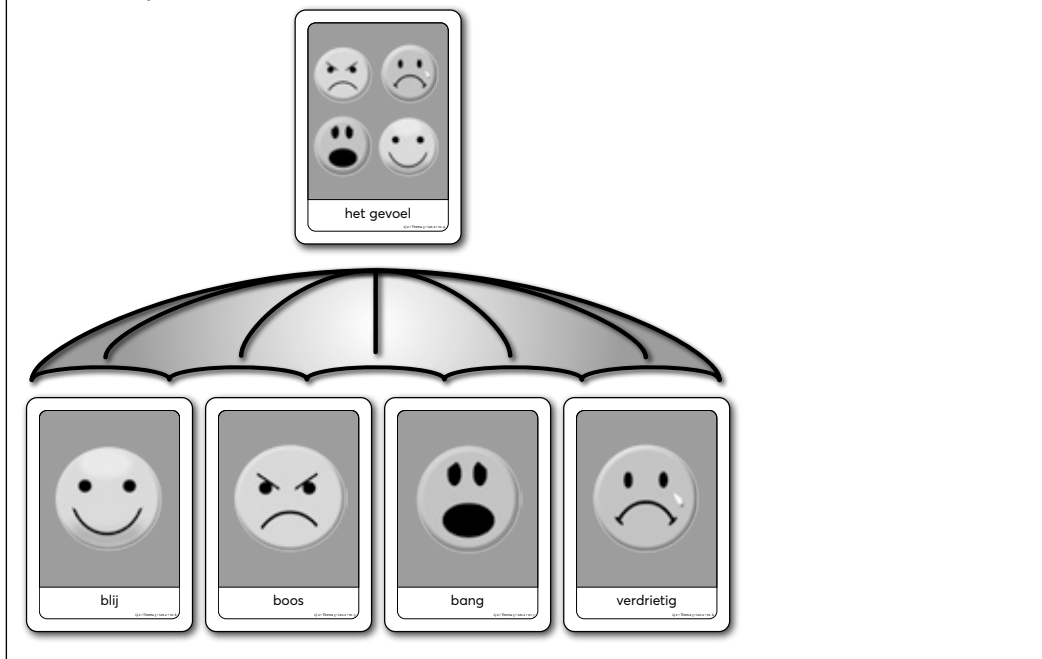
Deze woordenlijst is een overzicht van woorden die naast de doelwoorden ook aan bod komen binnen dit thema en wel zo frequent dat verondersteld kan worden dat de kinderen deze woorden aan het einde van dit thema in ieder geval receptief beheersen.

1. aardig	21. gril, de	41. overgooien
2. afscheid, het	22. grot, de	42. pikken
3. afspraak, de	23. heerlijk	43. plagen
4. afspreken	24. hollen	44. plank, de
5. beller, de	25. janken	45. plicht, de
6. breken	26. jatten	46. prachtig
7. bult, de	27. juk, het	47. rauw
8. delen	28. kies, de	48. reageren
9. dierenarts, de	29. keel, de	49. rot voelen
10. eentje	30. klauw, de	50. stank, de
11. erna	31. kracht, de	51. te laat
12. flauw	32. kras, de	52. te voet
13. flink	33. krenken	53. tof
14. giechelen	34. lach, de	54. vacht, de
15. glimmen	35. lauw	55. verdriet, het
16. gong, de	36. long, de	56. voer, het
17. graag	37. nicht, de	57. wenken
18. gram, de	38. ook	58. zelf
19. grap, de	39. op pad	
20. grauw	40. opeens	

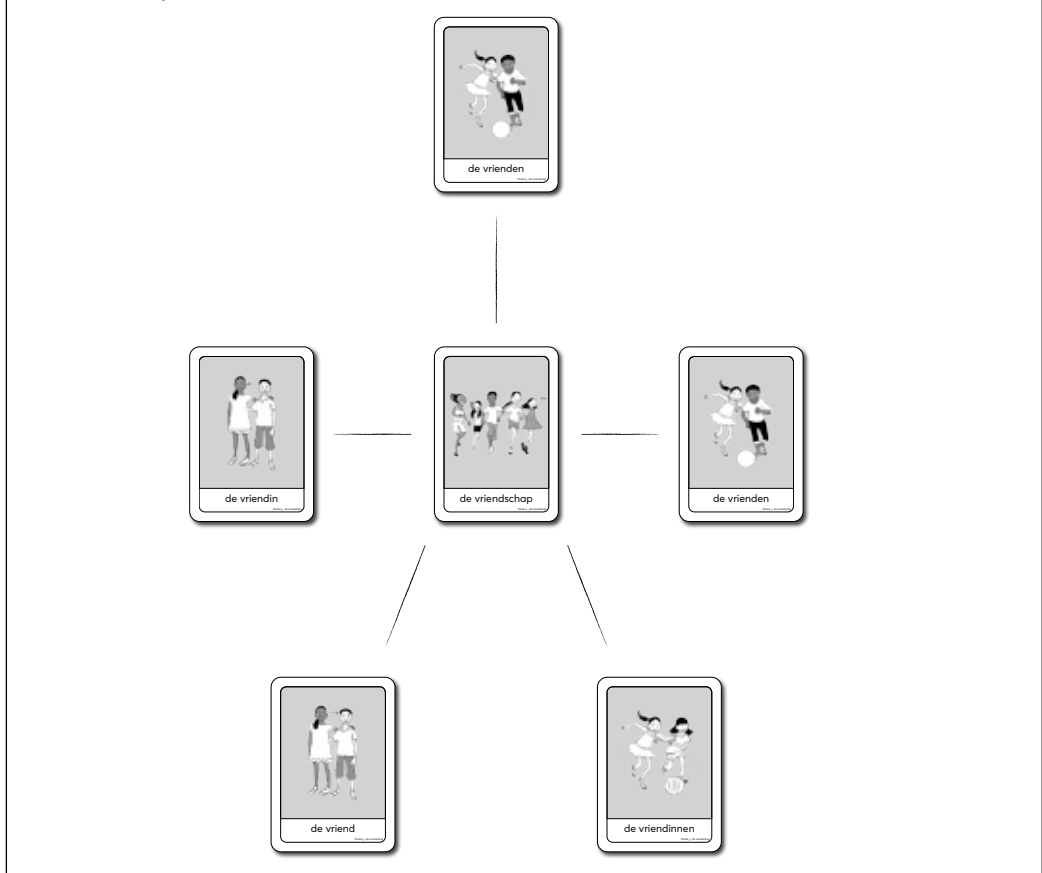
WOORDSCHEMA'S

Aan het einde van het thema hangen aan de woordmuur alle woordschema's, die gedurende dit thema aan bod komen. Hieronder een overzicht van deze woordschema's.

1. De woordparachute HET GEVOEL:

2. De woordspin DE VRIENDSCHAP:

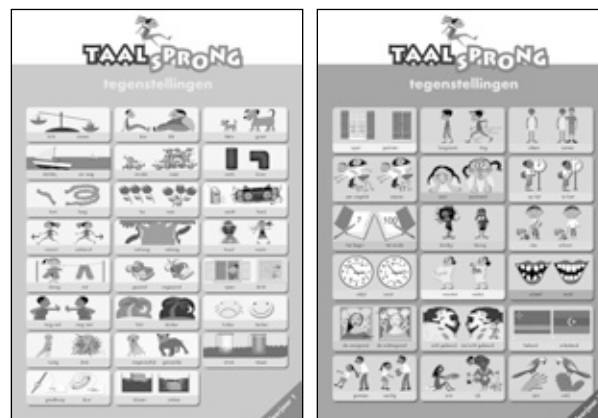

2. De woordkast ALLEEN/SAMEN:

2. De woordspin DE VRIENDJES:

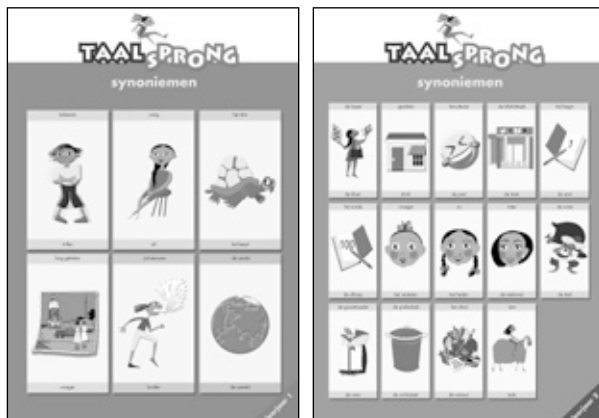
POSTER TEGENSTELLINGEN

Herhaal de tegenstellingenposter van leerjaar 1. En herhaal de tegenstellingen die in het tweede schooljaar reeds aangeboden zijn.

In dit thema worden drie nieuwe tegenstellingen aangeboden, te weten 'alleen'/'samen', 'per ongeluk'/'expres' en 'saai'/'spannend'. U kunt ervoor kiezen om de tegenstellingen die nog niet aan bod gekomen zijn af te dekken.

POSTER SYNONIEMEN

Herhaal de synoniemenposter van leerjaar 1. En herhaal de synoniemen die in het tweede schooljaar reeds aangeboden zijn. In dit thema wordt 1 nieuw synoniem aangeboden. U kunt ervoor kiezen om de synoniemen die nog niet aan bod gekomen zijn af te dekken.

LIEDJE/GEDICHT

In dit thema worden 7 liedjes en 1 gedicht aangeleerd. Zowel de liedjes als het gedicht worden in het thema meerdere malen herhaald.

Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'g'?':

Zeg ken jij de letter 'g',
de letter 'g', de letter 'g'?
Zeg ken jij de letter 'g',
van gat en gum en geel.

Ja, ik ken de letter 'g',
de letter 'g', de letter 'g'?
Ja, ik ken de letter 'g',
van gat en gum en geel.

Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'j'?':

Zeg ken jij de letter 'j',
de letter 'j', de letter 'j'?
Zeg ken jij de letter 'j',
van jas en juf en jurk.

Ja, ik ken de letter 'j',
de letter 'j', de letter 'j'?
Ja, ik ken de letter 'j',
van jas en juf en jurk.

Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'au'?':

Zeg ken jij de letter 'au',
de letter 'au', de letter 'au'?
Zeg ken jij de letter 'au',
van saus en pauw en auto.

*Ja, ik ken de letter 'au',
de letter 'au', de letter 'au'?
Ja, ik ken de letter 'au',
van saus en pauw en auto.*

Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'ng'?':

*Zeg ken jij de letter 'ng',
de letter 'ng', de letter 'ng'?
Zeg ken jij de letter 'ng',
van tong en bang en slang.*

*Ja, ik ken de letter 'ng',
de letter 'ng', de letter 'ng'?
Ja, ik ken de letter 'ng',
van tong en bang en slang.*

Het gedicht: 'Nee tegen ruzie':

*We gingen samen voetballen, ik maakte toen een goal.
En al mijn vrienden riepen luid: 'Hé, wat ben jij cool!'
Maar toen kwam Jef, hij nam de bal en schopte op mijn been...
we konden niet meer voetballen, ik vond dat heel gemeen,
dus zeg ik 'NEE!'*

Refrein:

*We zeggen nee tegen ruzie, nee tegen pijn.
Het is toch veel leuker als we goede vrienden zijn.*

*We bouwden in de bouwhoek een grote boerderij
en zetten alle dieren netjes op een rij.
Maar toen wou ik die mooie haan, ik nam hem af van Leen,
mijn vrienden riepen luid en boos: 'Wat doe jij gemeen!'
Ze zeggen 'NEE!'*

Refrein:

*We zeggen nee tegen ruzie, nee tegen pijn.
Het is toch veel leuker als we goede vrienden zijn.*

*We gingen samen schilderen met rood, groen en geel.
Het werd een prachtig schilderij, een draak en een kasteel.
Maar toen kwam Tom en nam een kwast en deed toen heel gemeen.
Hij trok een dikke streep dwars door ons kunstwerk heen.
We zeggen 'NEE!'*

Refrein:

*We zeggen nee tegen ruzie, nee tegen pijn.
Het is toch veel leuker als we goede vrienden zijn.*

Het lied: 'Als je vriendjes bent':

Refrein

Als je vriendjes bent, dan kun je alles delen.
 Als je vriendjes bent, dan weet je dat dat moet.
 Als je vriendjes bent, dan kun je samen spelen.
 Als je vriendjes bent, dan maak je het weer goed.

Couplet 1

*Samen fietsen, samen ballen, samen uit het klimrek vallen.
 Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij.*

Couplet 2

*Samen steppen, samen hollen, samen in de zandbak rollen.
 Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij.*

Couplet 3

*Samen lachen, samen snoepen, samen gekke dingen roepen.
 Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij.*

Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij ...

Het lied: 'Weet jij wat ik bedoel?':

Weet jij wat ik bedoel?
 Weet jij hoe ik me voel?
 Boos, verdrietig, bang of blij?
 Kijk maar eens goed naar mij.

*Ik dans en ik zing.
 Ik huppel en ik spring.
 Ik giechel en ik lach.
 Echt de hele dag.*

Refrein

Weet jij wat ik bedoel?
 Weet jij hoe ik me voel?
 Boos, verdrietig, bang of blij?
 Wat denk jij?

Weet jij wat ik bedoel?
 Weet jij hoe ik me voel?
 Boos, verdrietig, bang of blij?
 Kijk maar eens goed naar mij.

*Ik stamp op de grond.
 Ik zwaai mijn vuisten in het rond.
 Ik bijt mijn tanden op elkaar.
 En mijn neus die rimpelt zo raar.*

Refrein

*Ik tril met mijn lip.
En ik kijk een beetje sip.
Er komt een traan uit mijn oog.
En mijn stem die klinkt zo gek hoog.*

Weet jij wat ik bedoel?
Weet jij hoe ik me voel?
Boos, verdrietig, bang of blij?
Wat denk jij?

Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'nk'?':

*Zeg ken jij de letter 'nk',
de letter 'nk', de letter 'nk'?
Zeg ken jij de letter 'nk',
van bank en plank en drink.*

*Ja, ik ken de letter 'nk',
de letter 'nk', de letter 'nk'?
Ja, ik ken de letter 'nk',
van bank en plank en drink.*

Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'ch'?':

*Zeg ken jij de letter 'ch',
de letter 'ch', de letter 'ch'?
Zeg ken jij de letter 'ch',
van lachen, licht en wachten.*

*Ja, ik ken de letter 'ch',
de letter 'ch', de letter 'ch'?
Ja, ik ken de letter 'ch',
van lachen, licht en wachten.*

FILM

In les 10 wordt het filmpje van het lied 'Als je vriendjes bent' aangeboden. U kunt dit filmpje vinden op de webpagina van Taalsprong.

VERHALENBOEK

In dit thema wordt het verhaal 'Pien en Bas' uit het verhalenboek (bladzijde 67 t/m 97) aangeboden. Dit verhaal kan door de leerkracht verteld worden, maar wordt ook als luisterboek (verhaal) geleverd.

Lesuitwerkingen

WEEK 1

- Les 1 De 'g' van gat (1)
- Les 2 De 'g' van gat (2)
- Les 3 De 'j' van jas (1)
- Les 4 De 'j' van jas (2)
- Les 5 Herhalingsles

WEEK 2

- Les 6 De 'au' van au! (1)
- Les 7 De 'au' van au! (2)
- Les 8 De 'ng' van tong (1)
- Les 9 De 'ng' van tong (2)
- Les 10 Herhalingsles

WEEK 3

- Les 11 De 'nk' van bank (1)
- Les 12 De 'nk' van bank (2)
- Les 13 De 'ch' van lach (1)
- Les 14 De 'ch' van lach (2)
- Les 15 Herhalingsles

HERHALINGSWEEK

- Herhalingsdag 1
  - Herhalingsdag 2
  - Herhalingsdag 3
  - Herhalingsdag 4
  - Herhalingsdag 5
-

Les 1 De 'g' van gat (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de letter ('g') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Gericht luisteren naar een voordracht;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Beantwoorden van open vragen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: samen, voelen en het geheim.
- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'g') in woorden;
- Onderscheid maken tussen een vraagzin en vertelzin.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 1 t/m 3: Het gat, de gum en geel.
- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Het gat in de muur);
- Wandplaat en woordstrook: gat.
- Letterkaart: 'g'.
- Luisterdoosje: Thema 3.
- Leesboek: Bladzijde 50.
- Track 15: Het verhaal: 'Pien en Bas' (Het gat in de muur).
- Track 16: Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'g'?'.

Vorbereiding

- Zorg voor een bal.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U introduceert het thema 'Ik, jij, wij' met een rollenspel.
Kern	10 min.	U leest, uit het verhaal 'Pien en Bas' (in het verhalenboek), het hoofdstuk 'Het gat in de muur' voor.
	20 min.	U leert de letter 'g' van 'gat' aan, middels de wandplaat, woordstrook, letterkaart en het luisterdoosje.
Afsluiting	5 min.	U zingt met de kinderen het lied: Zeg ken jij de letter 'g'? (Zie bladzijde 50 in het leesboek).

Herhaal kort de wandplaten, woordstroken en letterlijn uit de voorgaande thema's.

◆ Start

Voer een kort rollenspel uit, waarbij u verdrietig met een bal op schoot voor u uit zit te kijken. Vertel dat er niemand is om mee te spelen en dat u zich alleen voelt. Bedenk hardop hoe het zou zijn als u iemand had om mee te spelen en wat u samen zou kunnen doen.

Had ik maar een vriend om mee te spelen.

Samen spelen is veel leuker dan alleen. Alleen met de bal spelen is niks aan. Het is veel leuker om **samen** met de bal te spelen.

Dan kunnen we voetballen of overgooien met de bal.

In mijn eentje kan ik de bal schoppen, maar dan moet ik er zelf achter aan rennen.

Vraag vervolgens aan een kind uit de klas of hij **samen** met u wilt spelen en laat zien wat je **samen** met de bal kunt doen.

◆ Kern

1. Lees van het verhaal 'Pien en Bas', het hoofdstuk 'Het gat in de muur' interactief voor. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk, de begrippen aan op de afbeeldingen. Besteed, daar waar nodig, extra aandacht aan de doelwoorden door ze uit te leggen.
Bespreek na het voorlezen met de kinderen het verhaal, aan de hand van de volgende vragen:
  - Over wie gaat dit verhaal?
  - Waarom is Bas boos?
  - Wat is **het geheim** van Bas en Pien?
  - Is Bas 's avonds nog boos? Waarom niet?

2. De 'g' van gat

A. Wandplaat

Hang de wandplaat van 'gat' aan het bord.

Schrijf de volgende zin eronder:

In de muur zit een gat.

Geef het woord 'gat' een andere kleur. Lees de zin voor. Lees daarna samen met de kinderen de zin.

B. Woordstrook

Laat de woordstrook 'gat' zien en hang deze onder de wandplaat van 'gat'.

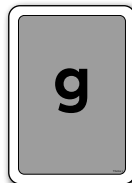
Schrijf 'gat' op het bord en verklank de letters: /g//a//t/ terwijl u de letters aanwijst. Herhaal dit met de kinderen. Vraag aan de kinderen welke letters ze achtereenvolgens horen.

Veeg de letter 'g' uit en schrijf de letter 'm' op. Vraag wat er nu staat: 'mat'. Doe hetzelfde met: 'gas', 'lat' en 'geit'.

C. Letterkaart

Laat de letterkaart 'g' zien en verklank de letter.

Laat de kinderen de letter 'g' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen de jongens/meisjes of individueel. Hang de letter 'g' aan de letterlijn. Herhaal vervolgens alle andere letters van de letterlijn.

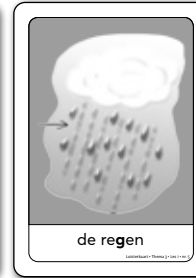
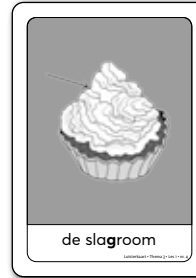
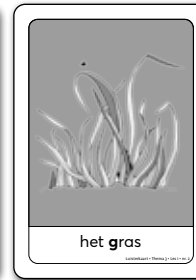
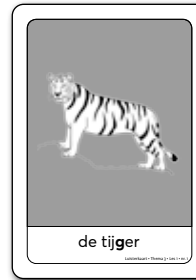

D. Luisterdoosje

In het luisterdoosje zitten kaarten met woorden waar de letters van thema 3 in voorkomen. Haal het luisterdoosje tevoorschijn. Vraag aan de kinderen of zij weten op welke letter ze vandaag moeten letten.

Haal één voor één de kaarten uit het doosje, zeg het woord hardop en vraag aan de kinderen of ze de /g/ in het woord horen. Hang de kaarten met de letter 'g' aan het bord en stop de rest terug in het doosje. Laat de kinderen daarna de kaarten benoemen. Kunnen ze ook een zin bedenken met de woorden op de kaarten?

Luisterkaarten met de letter 'g' zijn: 'de tijger', 'het gras', 'het vliegtuig', 'de slagroom', 'de regen' en 'het deeg'.

◆ Afsluiting

lb 50 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter 'g'?' en laat hierbij de flashcards van 'het gat', 'de gum' en 'geel' zien. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Leg uit dat in het eerste couplet een vraag wordt gesteld en dat in het tweede couplet het antwoord volgt. Zing het lied nog een keer en laat de kinderen het tweede couplet meezingen. Deel de flashcards uit en laat de kinderen de juiste flashcard omhoog steken, op het moment dat het woord gezongen wordt.

Les 2 De 'g' van gat (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een eenvoudige tekst lezen en begrijpen en de kinderen kunnen de letter 'g' fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Lezen en begrijpen van eenvoudige leesteksten;
- Beantwoorden van open vragen;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema HET GEVOEL;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'g') in woorden;
- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Afmaken van zinnen;
- Navertellen van een verhaal.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 4 t/m 8: Het gevoel, boos, verdrietig, bang en blij.
- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Het gat in de muur).
- Leesboek: Bladzijde 51.
- Werkboek: Bladzijde 48 en 49.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U leest samen met de kinderen de tekst op bladzijde 51 van het leesboek en u stelt vragen over het verhaal.
Kern	5 min.	U herhaalt de woordparachute HET GEVOEL.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 48 en 49 uit het werkboek maken.
Afsluiting	10 min.	U laat de kinderen het verhaal navertellen.

◆ Start

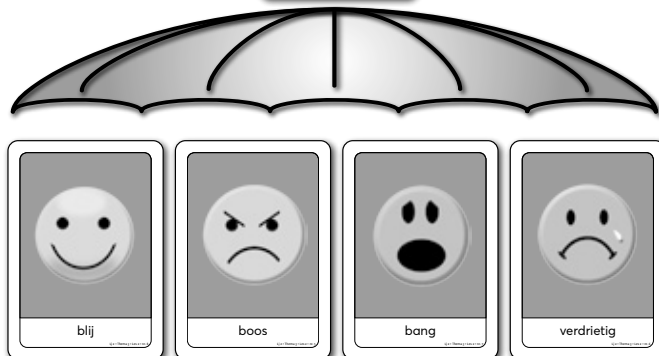
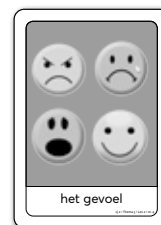
lb 51 Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Stel daarna de volgende vragen:

- Over wie gaat dit verhaal?
- Wie is in de tuin?
- Wat ziet Bas door het gat?
- Kruipt Pien of Bas door het gat?
- Wie zit vast in het gat?
- Wie helpt Bas uit het gat?

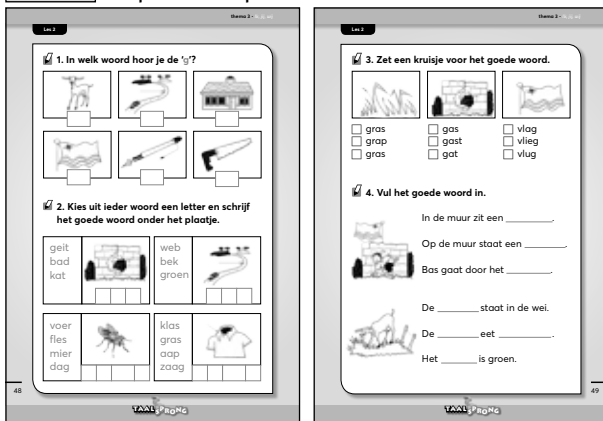
◆ Kern

1. Herhaal de woordparachute HET GEVOEL met de kinderen. Deze is al aan bod gekomen in leerjaar 1, thema 7. Laat de flashcards 4 tot en met 8 één voor één zien en laat de kinderen het gevoel benoemen wat erbij hoort. Laat de kinderen vervolgens de gevoelens uitbeelden, door blij, boos, bang en verdrietig te kijken.

2. De 'g' van gat

wb 48+49 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven of de letter 'g' in het woord voorkomt. Ze schrijven dan de letter 'g' in het juiste hokje onder het plaatje. De volgende woorden staan afgebeeld: 'geit', 'weg', 'huis', 'vlag', 'pen' en 'zaag'.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht het goede woord onder het plaatje schrijven. Ze kiezen van ieder woord uit de linkerkolom telkens één letter. Samen vormen deze letters het woord dat op het plaatje staat. De volgende woorden staan afgebeeld: 'gat', 'weg', 'vlieg' en 'kraag'.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten bij deze opdracht de wisselrijtjes lezen en bij het woord dat bij het plaatje past een kruisje zetten. De volgende woorden staan afgebeeld: 'gras', 'gat' en 'vlag'.
- **Opdracht 4**
De kinderen moeten bij deze opdracht het ontbrekende woord in de zin invullen.

TIP

De meerderheid van de kinderen zal na deze instructie de bladzijdes in het werkboek zelfstandig kunnen maken. Maak met de kinderen die extra instructie nodig hebben de werkbladen samen. De kinderen die klaar zijn met de bladzijdes uit het werkboek, mogen een boek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

Bespreek de afbeeldingen uit het verhalenboek bij het verhaal 'Pien en Bas' (Een gat in de muur). Vraag de kinderen wat er op de afbeeldingen te zien is en laat hun het verhaal navertellen in eigen woorden. Bespreek hoe Bas zich voelt in het begin van het verhaal en aan het einde. Vraag ook naar het geheim van Bas en Pien.

Les 3 De 'j' van jas (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de letter ('j') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Formuleren van zinnen;
- Navertellen van een verhaal;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Beantwoorden van open vragen;
- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'j') in woorden;
- Toepassen van rekenkundige begrippen (de getallenrij).

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Het gat in de muur en Verkleeden).
- Wandplaat en woordstrook: jas.
- Letterkaart: 'j'.
- Luisterdoosje: Thema 3.
- Track 17: Het verhaal: 'Pien en Bas' (Verkleeden).

Vorbereiding

- Neem verkleedspullen van thuis mee.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U bedenkt met de kinderen zinnen bij de afbeeldingen van het hoofdstuk 'Het gat in de muur'.
Kern	10 min.	U leest, uit het verhaal 'Pien en Bas' (in het verhalenboek), het hoofdstuk 'Verkleeden' voor.
	20 min.	U leert de letter 'j' van 'jas' aan, middels de wandplaat, woordstrook, letterkaart en het luisterdoosje.
Afsluiting	5 min.	U speelt met de kinderen het verkleedspel.

◆ Start

Bespreek de afbeeldingen die bij het verhaal 'Pien en Bas' (Het gat in de muur) uit het verhalenboek, horen. Laat de kinderen zinnen bedenken bij de afbeeldingen en schrijf de zinnen op het bord. Lees de zinnen vervolgens nog een keer samen met de kinderen en laat zien dat de zinnen samen een verhaal vormen.

Herhaal kort de wandplaten, woordstroken en de letterlijn uit de voorgaande lessen.

◆ Kern

1. Lees, in het verhalenboek van het verhaal 'Pien en Bas', het hoofdstuk 'Verkleeden', interactief voor. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk, de begrippen aan op de platen. Bespreek na het voorlezen met de kinderen het verhaal aan de hand van de volgende vragen:
  - Over wie gaat het verhaal?
  - Spelen de kinderen vandaag bij Pien of bij Bas?
  - Wat zit er in de kist?
  - Welk spel spelen Pien en Bas?
  - Welk gevoel past vandaag bij Pien en Bas?

2. De 'j' van jas

A. Wandplaat

Hang de wandplaat van 'jas' aan het bord.

Schrijf de volgende zin eronder:

Bas draagt een jas.

Geef het woord 'jas' een andere kleur. Lees de zin voor. Lees daarna samen met de kinderen de zin.

B. Woordstrook

Laat de woordstrook 'jas' zien en hang deze onder de wandplaat van 'jas'.

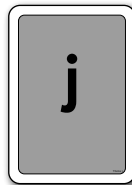
Schrijf 'jas' op het bord en verklank de letters: /j/ /a/ /s/ terwijl u de letters aanwijst. Herhaal dit met de kinderen. Vraag aan de kinderen welke letter ze vooraan, in het midden en achteraan horen. Herhaal ook het woord 'gat'.

Veeg de letter 'j' uit en schrijf de letter 'd' op. Vraag wat er nu staat: 'das'. Doe hetzelfde met 'pas', 'tas', 'bas', 'was', 'jat', 'Jos' en 'Jan'.

C. Letterkaart

Laat de letterkaart 'j' zien en verklank de letter.

Laat de kinderen de letter 'j' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen de jongens/meisjes of individueel. Hang de letter 'j' aan de letterlijn. Herhaal vervolgens alle letters van de letterlijn.

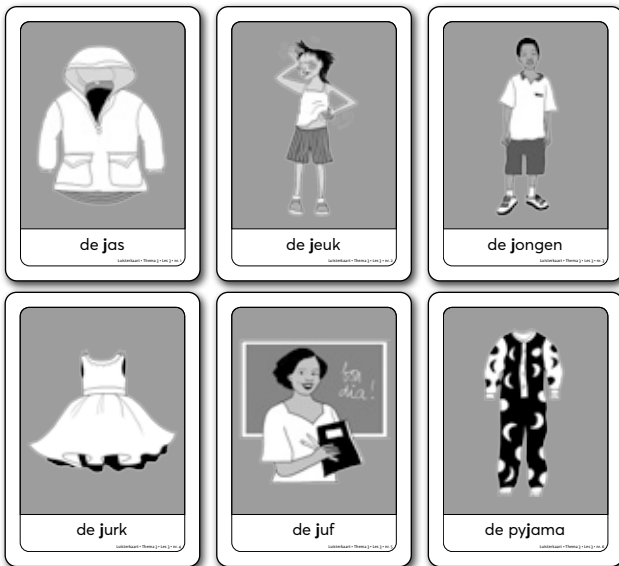

D. Luisterdoosje

Haal het luisterdoosje tevoorschijn. Vraag aan de kinderen of zij weten op welke letter ze vandaag moeten letten.

Haal één voor één de kaarten uit het doosje, zeg het woord hardop en vraag aan de kinderen of ze de /j/ in het woord horen. Hang de kaarten met de letter 'j' aan het bord en stop de rest terug in het doosje. Laat de kinderen daarna de kaarten benoemen. Kunnen ze ook een zin bedenken met de woorden op de kaarten?

Luisterkaarten met de 'j' zijn: 'de jas', 'de jeuk', 'de jongen', 'de jurk', 'de juf' en 'de pyjama'.

◆ Afsluiting

Speel het verkleedspel uit het verhaal na. Leg voor in de klas een stapel kleren. Laat de kinderen de kledingstukken één voor één benoemen. Leg het spel uit. Laat twee kinderen zoveel mogelijk kleren aantrekken, terwijl de rest van de klas in het Nederlands tot 20 telt. Na afloop telt u de kledingstukken. Wie heeft de meeste kledingstukken aangetrokken in 20 tellen? Vraag ook aan de kinderen of ze bang, boos, verdrietig of blij van dit spel worden en waarom.

Les 4 De 'j' van jas (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden herkennen en benoemen en de kinderen kunnen de letter ('j') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Beantwoorden van open vragen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de vriend, de vriendin, de vriendschap en het plezier;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE VRIENDSCHAP.
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'j') in woorden;
- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Toepassen van instructiewoorden op een werkblad (aankruisen);
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Verkleeden).
- Flashcards 9 t/m 17: De vriend, de vriendin, de vrienden, de vriendinnen en de vrienden, de vriendschap, de jas, de juf en de jurk.
- Leesboek: Bladzijde 52.
- Werkboek: Bladzijde 50 en 51.
- Track 18: Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'j'?'. (Zie bladzijde 52 in het leesboek).

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt het verhaal 'Verkleeden' door aan de hand van de afbeeldingen, vragen te stellen.
Kern	5 min.	U legt de doelwoorden uit.
	5 min.	U maakt de woordspin DE VRIENDSCHAP.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 50 en 51 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U zingt het lied 'Zeg ken jij de letter 'j'?'. (Zie bladzijde 52 in het leesboek).

◆ Start

Laat van het verhalenboek, uit het verhaal 'Pien en Bas' de afbeeldingen van het verkleedspel zien. Vraag de kinderen wat er op de afbeelding te zien is.

- Spelen Bas en Pien alleen of samen?
- Wat voor een spel doen Bas en Pien?
- Welke kleren heeft Bas aan? En Pien?
- Welke kleren zijn niet goed aangedaan?

◆ Kern

1. Leg de doelwoorden uit aan de hand van de flashcards.

• de vriend:

Bas is een **vriend** van Pien.
Een **vriend** is een jongen met wie je speelt omdat je hem aardig vindt.

• de vriendin:

Pien is een **vriendin** van Bas.
Een **vriendin** is een meisje met wie je speelt omdat je haar aardig vindt.

• de vriendschap:

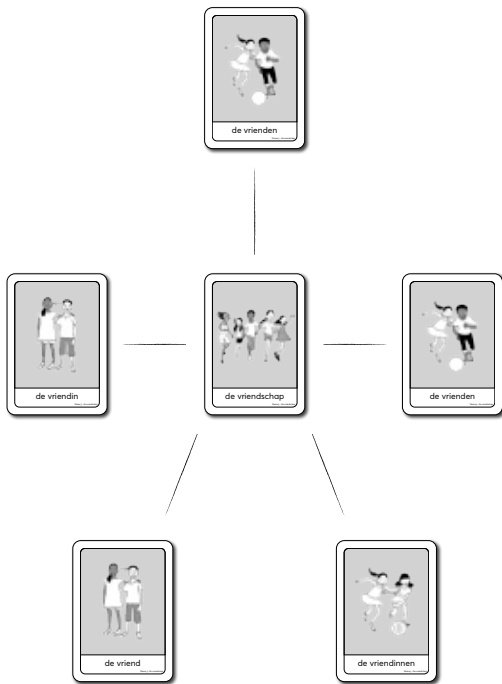
Bas en Pien zijn vrienden.
Vriendschap betekent dat je vrienden met elkaar bent. Je vindt elkaar leuk en je wil graag samen spelen, samen praten. Je bent graag bij elkaar.

• het plezier:

Plezier is een ander woord voor pret.
Het leuk met elkaar hebben. Vrienden hebben **plezier** met elkaar.

2. Maak op het bord de woordspin DE VRIENDSCHAP. Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Leg uit dat twee jongens vrienden zijn, twee meisjes **vriendinnen** en een jongen en een meisje **vrienden** zijn, geen **vriendinnen**. Voer vervolgens met de kinderen een gesprek over **vriendschap**.

Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de woordspin.

- Met wie ben je **vrienden**?
- Hoe zijn jullie **vrienden** geworden?
- Hoe kun je **vrienden** maken?
- Wat doe je allemaal met je **vriend**?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

3. De 'j' van jas

wb 50+51 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

• Opdracht 1

De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven of de letter 'j' in het woord voorkomt. Ze schrijven dan de letter 'j' in het juiste hokje onder het plaatje. De volgende woorden staan afgebeeld: 'jas', 'weg', 'juf', 'wip', 'jurk' en 'jeuk'.

• Opdracht 2

De kinderen moeten bij deze opdracht de juiste letters bij het plaatje kiezen en deze invullen onder het plaatje. De volgende woorden staan afgebeeld: 'jeuk', 'jurk', 'jas' en 'juf'.

• Opdracht 3

De kinderen moeten bij deze opdracht de wisselrijtjes lezen en bij het woord dat bij het plaatje past een kruisje zetten. De volgende woorden staan afgebeeld: 'jurk', 'jeuk' en 'juf'.

• Opdracht 4

De kinderen moeten bij deze opdracht de zin die bij het plaatje past, aankruisen.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

lb 52 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter 'j'?' een aantal keren en laat hierbij de flashcards van 'de jas', 'de juf' en 'de jurk' zien. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Zing het lied nog een keer en laat de kinderen het tweede couplet meezingen. Deel de flashcards uit en laat de kinderen de juiste flashcard omhoog steken, op het moment dat het woord gezongen wordt. Herhaal ook het lied van de letter 'g' (zie les 1).

Hang de woordspin DE VRIENDSCHAP aan de woordmuur.

Les 5 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de inhoud van een lied begrijpen en een eenvoudige tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een lied;
- Formuleren van een mening;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema ALLEEN/SAMEN;
- Beantwoorden van open vragen;
- Ontleutelen van klankzuivere woorden (met de letter 'g' en 'j') zonder het verklanken van afzonderlijke letters;
- Lezen en begrijpen van eenvoudige leesteksten.

Materiaal Taalsprong

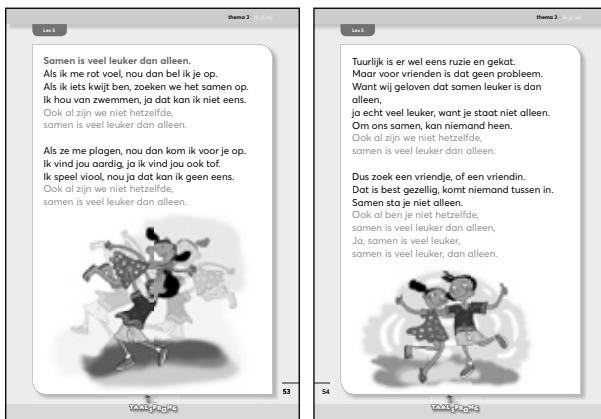
- Flashcards 18 t/m 27: Alleen, samen, touwtje springen (2x), voetballen (2x), computerspel, tikkertje, boek lezen en verstopperkje.
- Leesboek: Bladzijde 53 t/m 57.
- Track 19: Het lied: 'Samen is veel leuker dan alleen'.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U laat het lied 'Samen is veel leuker dan alleen' horen. U voert een gesprekje over de stelling: 'Samen is veel leuker dan alleen'. (Zie bladzijde 53 en 54 in het leesboek).
Kern	10 min.	U maakt de woordkast ALLEEN/SAMEN.
	5 min.	U laat de kinderen de wisselrijtjes op bladzijde 55 van het leesboek lezen.
	15 min.	U leest met de kinderen de teksten op bladzijde 56 en 57 van het leesboek.
Afsluiting	5 min.	U zingt het lied en u laat de kinderen de regel 'Samen is veel leuker dan alleen' meezingen.

Start

Ib 53+54 Laat de kinderen het lied 'Samen is veel leuker dan alleen' horen. De tekst 'Samen is veel leuker dan alleen' kunnen de kinderen meelezen in het leesboek.

Voer een gesprek over de stelling 'Samen is veel leuker dan alleen'. Vraag wie het daar mee eens of oneens is en waarom.

Kern

1. Maak op het bord de woordkast ALLEEN/SAMEN. Laat de flashcards 18 tot en met 27 één voor één zien, benoem de flashcard, vraag of de kinderen op de flashcard alleen of samen zijn en hang de flashcard in de juiste kolom.

Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de woordkast.

- Kun je tikkertje alleen spelen?
- Speel jij ook wel eens alleen?
- Met wie speel jij samen?
- Hoe kun je samen een boek lezen?

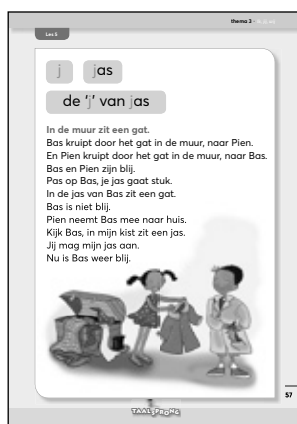
Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **Ib 55** Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Lees vervolgens de wisselrijtjes samen met de kinderen. Bekijk met de kinderen welk stukje van het woord steeds hetzelfde is, voordat u de rij leest. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in het leesboek) afgebeeld wordt.

3. **Ib 56+57** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen.

Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Geef tot slot beurten. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

Herhaal het lied en laat de kinderen de regel 'Samen is veel leuker dan alleen' meezingen.

Les 6 De 'au' van au! (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de letter ('au') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: troosten en zielig;
- Beantwoorden van open vragen;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema HET GEVOEL;
- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'au') in woorden;
- Begrijpen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 28 t/m 30: De saus, de pauw en de auto.
- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Bas heeft pijn).
- Wandplaat en woordstrook: au!
- Letterkaart 'au'.
- Luisterdoosje: Thema 3.
- Leesboek: Bladzijde 58.
- Track 20: Het verhaal: 'Pien en Bas' (Bas heeft pijn).
- Track 21: Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'au'?'

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordparachute HET GEVOEL door een kind een gevoel te laten uitbeelden en de klas te laten raden om welk gevoel het gaat.
Kern	10 min.	U leest, uit het verhaal 'Pien en Bas' (in het verhalenboek), het hoofdstuk 'Bas heeft pijn' voor.
	20 min.	U leert de letter 'au' van 'au!' aan, middels de wandplaat, woordstrook, letterkaart en het luisterdoosje.
Afsluiting	10 min.	U zingt met de kinderen het lied 'Zeg ken jij de letter 'au'?'. (Zie bladzijde bladzijde 58 in het leesboek).

◆ Start

Hang de flashcards uit de woordparachute HET GEVOEL aan het bord. Vraag een kind om een gevoel uit te kiezen en uit te beelden. Als de klas het goed geraden heeft, mag de flashcard weer aan de woordmuur gehangen worden.

Herhaal kort de wandplaten, woordstroken en de letterlijn uit de voorgaande lessen.

◆ Kern

1. Lees van het verhaal 'Pien en Bas', het hoofdstuk 'Bas heeft pijn' interactief voor. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk, de begrippen aan op de platen. Bespreek na het voorlezen met de kinderen het verhaal aan de hand van de volgende vragen:
  - Over wie gaat het verhaal?
  - Wie is **zielig**?
  - Hoe heeft Bas zijn been gebroken?
  - Wat doet Pien om Bas te **troosten**?
  - Welk gevoel hoort er bij pijn? Ben je dan boos, verdrietig, bang of blij?

2. De 'au' van au!

A. Wandplaat

Hang de wandplaat van 'au' aan het bord.

Schrijf de volgende zin eronder:

Au! Dat doet pijn.

Geef het woord 'au!' een andere kleur. Lees de zin voor. Lees daarna samen met de kinderen de zin.

B. Woordstrook

Laat de woordstrook 'au' zien en hang deze onder de wandplaat van 'au'.

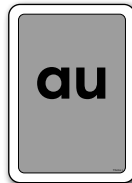
Schrijf 'au' op het bord.

Zet de letter 's' voor en achter de letter 'au'. Vraag wat er nu staat: 'saus'. Doe hetzelfde met 'gauw', 'pauw' en 'rauw'.

C. Letterkaart

Laat de letterkaart 'au' zien en verklank de letter.

Laat de kinderen de letter 'au' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen de jongens/meisjes of individueel. Hang de letter 'au' aan de letterlijn. Herhaal vervolgens alle letters van de letterlijn.

TIP

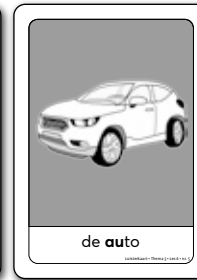
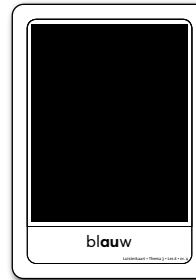
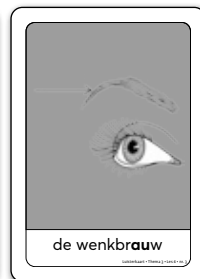
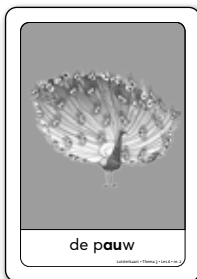
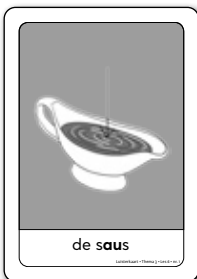
Vraag aan de kinderen of ze nog een letter kennen die hetzelfde klinkt, maar die je anders schrijft. Schrijf de letters 'au' en 'ou' naast elkaar op het bord. Vertel dat je het verschil tussen deze twee letters niet kunt horen, maar wel kunt zien.

D. Luisterdoosje

Haal het luisterdoosje tevoorschijn. Vraag aan de kinderen of zij weten op welke letter ze vandaag moeten letten.

Haal één voor één de kaarten uit het doosje, zeg het woord hardop en vraag aan de kinderen of ze de /au/ in het woord horen. Hang de kaarten met de letter 'au' aan het bord en stop de rest terug in het doosje. Laat de kinderen daarna de kaarten benoemen. Kunnen ze ook een zin bedenken met de woorden op de kaarten?

Luisterkaarten met de 'au' zijn: 'de saus', 'de pauw', 'de wenkbrauw', 'blauw', 'de auto' en 'de brandweerauto'.

◆ Afsluiting

lb 58 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter 'au?'' een aantal keren en laat hierbij de flashcards van 'de saus', 'de pauw' en 'de auto' zien. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in hun leesboek.

Zing het lied nog een keer en laat de kinderen het tweede couplet meezingen. Deel de flashcards uit en laat de kinderen de juiste flashcard omhoog steken, op het moment dat het woord gezongen wordt. Herhaal ook de liedjes van de letter 'g' en 'j' (les 1 en 4). Verdeel de klas in tweeën. Laat een groep het eerste couplet zingen en de andere groep antwoorden met het tweede couplet.

Les 7 De 'au' van au! (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een eenvoudige tekst lezen en begrijpen en de kinderen kunnen de letter ('au') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Lezen en begrijpen van eenvoudige leesteksten;
- Beantwoorden van open vragen;
- Toepassen van gespreksvaardigheden;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: troosten en zielig;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'au') in woorden.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk.
- Leesboek: Bladzijde 59.
- Werkboek: Bladzijde 52 en 53.

Lesoverzicht

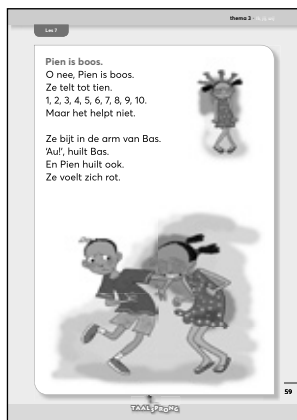
Start	10 min.	U leest met de kinderen de tekst op bladzijde 59 van het leesboek en u stelt vragen over het verhaal.
Kern	10 min.	U legt het doelwoord troosten en zielig uit en u verduidelijkt de doelwoorden door verschillende situaties na te spelen.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 52 en 53 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U herhaalt de afbeeldingen bij de eerste drie hoofdstukken uit het verhaal 'Pien en Bas' en u laat de kinderen er steeds een gevoel aan koppelen.

◆ Start

lb 59 Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen.

Stel daarna de volgende vragen:

- Waarom is Pien boos?
- Op wie is Pien boos?
- Waarom huilt Bas? En waarom huilt Pien?
- Voel jij je ook wel eens rot?

◆ Kern

1. Herhaal kort het hoofdstuk 'Bas heeft pijn' aan de hand van de afbeeldingen. Leg vervolgens de doelwoorden **troosten** en **zielig** uit:
- **troosten:**

Troosten is lieve dingen tegen iemand zeggen die verdriet heeft. Of iets liefs doen voor iemand die verdriet heeft. Of een arm om hem of haar heenslaan.

• zielig:

Zielig is als je medelijden met iemand hebt. Je vindt het **zielig** dat iemand verdrietig is, of pijn heeft of verdriet heeft omdat er iets met hem gebeurd is.

Als je iemand **zielig** vindt, dan kun je hem **troosten**.

Demonstreer hoe je iemand kunt **troosten**. Laat een kind net doen of hij of zij is gevallen en **troost** het kind met woorden en gebaren. Bespreek met de kinderen wat je zou kunnen zeggen als je iemand wilt **troosten** en vraag naar hun ervaringen. Schets vervolgens een situatie, speel dit na en laat de kinderen voordoen hoe ze deze persoon zouden **troosten**.

Vraag ook telkens naar wie zij **zielig** vinden en waarom.

- Anna huilt omdat er een scheur in haar nieuwe jurk zit.
- Juan is verdrietig omdat zijn hond is doodgegaan.
- Willem is verdrietig omdat hij een slecht cijfer heeft gekregen voor zijn proefwerk.

2. De 'au' van au!

wb 52+53 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

52

Dit is een pauw.

1. In welk woord hoor je de 'au'?

2. Kruis het goede antwoord aan.

Waar zit de pauw?
 De pauw zit in de saus.
 De pauw zit op het dak.
 In het huis zit de pauw.

Van wie is de veer?
 De veer is van de aap.
 Het is de veer van de pauw.
 De veer is van een kat.

53

3. Zet een kruisje voor het goede woord.

4. Kruis het goede antwoord aan.

Wat eet de pauw?
 De pauw eet soep.
 De pauw eet saus.
 De pauw eet graan.

Van wie is de pauw?
 De pauw is van de poes.
 De pauw is van de boer.
 De koe heeft een pauw.

Waar heeft Bas saus?
 Op zijn neus zit saus.
 Bas heeft saus op zijn jas.
 In zijn haar zit saus.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven of de letter 'au' in het woord voorkomt. Ze schrijven dan de letter 'au' in het juiste hokje onder het plaatje. De volgende woorden staan afgebeeld: 'saus', 'neus', 'pauw', 'vlag', 'was' en 'rauw'.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht de zin die bij het plaatje past, aankruisen.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten bij deze opdracht de wisselrijtjes lezen en bij het woord dat bij het plaatje past, een kruisje zetten. De volgende woorden staan afgebeeld: 'pauw', 'rauw' en 'saus'.
- **Opdracht 4**
De kinderen moeten bij deze opdracht de vraag beantwoorden, door een kruisje te zetten bij het juiste antwoord.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

Laat de afbeeldingen zien die bij de eerste drie hoofdstukken van 'Pien en Bas' horen. Vraag steeds aan de kinderen welk gevoel zij vinden dat bij de plaat hoort, boos, verdrietig, bang of blij en waarom.

Les 8 De 'ng' van tong (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de letter ('ng') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de ruzie, gemeen, per ongeluk, expres, sorry en goedmaken;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Beantwoorden van open vragen;
- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'ng') in woorden;
- Begrijpen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 31 t/m 33: De tong, bang en de slang.
- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Ruzie).
- Wandplaat en woordstrook: tong.
- Letterkaart 'ng'.
- Luisterdoosje: Thema 3.
- Leesboek: Bladzijde 60.
- Track 22: Het verhaal: 'Pien en Bas' (Ruzie).
- Track 23: Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'ng'?'

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordparachute HET GEVOEL en u laat de kinderen de gevoelens uitbeelden.
Kern	10 min.	U leest, uit het verhaal 'Pien en Bas' (in het verhalenboek), het hoofdstuk 'Ruzie' voor.
	20 min.	U leert de letter 'ng' van 'tong' aan, middels de wandplaat, woordstrook, letterkaart en het luisterdoosje.
Afsluiting	10 min.	U zingt met de kinderen het lied 'Zeg ken jij de letter 'ng'?'. (Zie bladzijde 60 in het leesboek).

◆ Start

Ga bij de woordparachute HET GEVOEL staan. Beeld de vier gevoelens samen met de kinderen uit. Noem vervolgens de gevoelens door elkaar op en laat de kinderen het desbetreffende gevoel uitbeelden. Voer hierbij het tempo steeds meer op.

Herhaal kort de wandplaten, woordstroken en de letterlijn uit de voorgaande lessen.

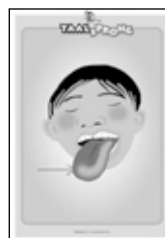
◆ Kern

1. Lees van het verhaal 'Pien en Bas', het hoofdstuk 'Ruzie' interactief voor. Wijs tijdens het voorlezen, uit het verhalenboek zoveel mogelijk, de begrippen aan op de platen. Bespreek na het voorlezen met de kinderen het verhaal aan de hand van de volgende vragen: Over wie gaat het verhaal?
  - Wat voor wedstrijd doen Pien en Bas?
  - Waarom krijgen Bas en Pien **ruzie**?
  - Deed Pien het **per ongeluk** of **expres**?
  - Hoe lang duurt **de ruzie**?
  - Welke gevoelens horen bij **ruzie**? Ben je dan boos, verdrietig, bang of blij?

2. De 'ng' van tong

A. Wandplaat

Hang de wandplaat van 'tong' aan het bord.

Schrijf de volgende zin eronder:

Bas steekt zijn tong uit.

Geef het woord 'tong' een andere kleur. Lees de zin voor. Lees daarna samen met de kinderen de zin.

B. Woordstrook

Laat de woordstrook 'tong' zien en hang deze onder de wandplaat van 'tong'.

Schrijf 'tong' op het bord en verklank de letters: /t/ /o/ /ng/ terwijl u de letters aanwijst. Herhaal dit met de kinderen. Vraag aan de kinderen welke letter ze vooraan, in het midden en achteraan horen. Herhaal ook de woorden 'gat', 'jas' en 'au!'.

Veeg de letter 't' uit en schrijf de letter 'z' op. Vraag wat er nu staat: 'zong'. Doe hetzelfde met 'gong', 'gang' en 'bang'.

C. Letterkaart

Laat de letterkaart 'ng' zien en verklank de letter.

Laat de kinderen de letter 'ng' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen jongens/meisjes of individueel. Hang de letter 'ng' aan de letterlijn. Herhaal vervolgens alle letters van de letterlijn.

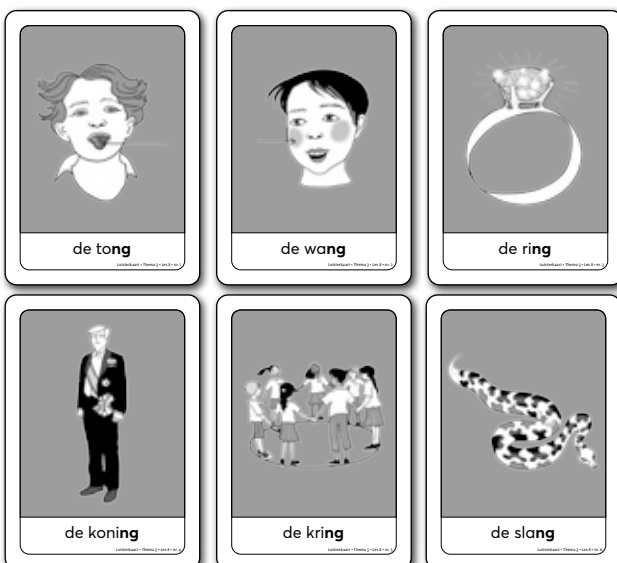

D. Luisterdoosje

Haal het luisterdoosje tevoorschijn. Vraag aan de kinderen of zij weten op welke letter ze vandaag moeten letten.

Haal één voor één de kaarten uit het doosje, zeg het woord hardop en vraag aan de kinderen of ze de /ng/ in het woord horen. Hang de kaarten met de letter 'ng' aan het bord en stop de rest terug in het doosje. Laat de kinderen daarna de kaarten benoemen. Kunnen ze ook een zin bedenken met de woorden op de kaarten?

Luisterkaarten met de 'ng' zijn: 'de tong', 'de wang', 'de ring', 'de koning', 'de kring' en 'de slang'.

◆ Afsluiting

Ib 60 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter 'ng'?' een aantal keren en laat hierbij de flashcards van 'tong', 'bang' en 'slang' zien. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Zing het lied nog een keer en laat de kinderen het tweede couplet meezingen. Deel de flashcards uit en laat de kinderen de juiste flashcard omhoog steken, op het moment dat het woord gezongen wordt.

Herhaal ook de liedjes van de letter 'g', 'j', 'au'. (les 1, 4 en 6). Verdeel de klas in jongens en meisjes. Laat een groep het eerste couplet zingen en de andere groep antwoorden met het tweede couplet.

Les 9 De 'ng' van tong (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen in eenvoudige bewoordingen een beschrijving geven van een gebeurtenis en de kinderen kunnen de letter ('ng') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Voorspellen van een vervolg van een verhaal;
- Toepassen van gespreksvaardigheden (goedmaken van ruzie);
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de ruzie, gemeen, per ongeluk, expres, sorry en goedmaken.
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'ng') in woorden;
- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Afmaken van woorden in een zin.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Ruzie).
- Leesboek: Bladzijde 61 en 62.
- Werkboek: Bladzijde 54 t/m 56.
- Track 24: Het gedicht: 'Nee, tegen ruzie'.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt het hoofdstuk 'Ruzie' door aan de hand van de afbeeldingen, vragen te stellen.
	5 min.	U legt de doelwoorden uit.
Kern	5 min.	U voert een klassengesprek over 'ruzie' en 'goedmaken'.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 54 tot en met 56 uit het werkboek maken.
Afsluiting	10 min.	U leert de kinderen het gedicht 'Nee, tegen ruzie'. (Zie bladzijde 61 en 62 in het leesboek).

◆ Start

Laat bladzijde 86 en 87 van het hoofdstuk 'Ruzie' van het verhaal 'Pien en Bas' uit het verhalenboek zien. Vraag de kinderen wat er op de afbeeldingen te zien is. Wat zijn Pien en Bas aan het doen? Waarom krijgen ze **ruzie**? Hoe kun je zien dat ze **ruzie** hebben?

◆ Kern

1. Leg de doelwoorden uit, vraag naar de ervaringen van de kinderen en bespreek een aantal manieren om het **goed** te **maken**.

• de ruzie:

Als je **ruzie** met iemand hebt, ben je boos op elkaar.

• gemeen:

Als je **gemeen** bent, dan doe je iets wat niet leuk is. Je doet iets slechts, of iets onaardigs. Je bent **gemeen**.

• goedmaken/sorry:

Als je iets **goedmaakt**, dan los je iets op. Een **ruzie** kun je bijvoorbeeld **goedmaken** door erover te praten en 'sorry' te zeggen.

• per ongeluk:

Je hebt het niet zo gewild. Het was een vergissing. Het gebeurde zonder dat je het wilde. **Per ongeluk** is het tegenovergestelde van **expres**.

• expres:

Je hebt het zo gewild. Het was geen vergissing. Het gebeurde zoals je het vooraf wilde. **Expres** is het tegenovergestelde van **per ongeluk**.

Soms begint een **ruzie per ongeluk**, zoals in het verhaal van Bas en Pien. Maar het kan ook zijn dat een **ruzie expres** begint. Vraag aan de kinderen of ze weleens **ruzie** hebben en laat ze vertellen waarom ze dan **ruzie** hebben. Was **de ruzie per ongeluk** of **expres** begonnen? Vraag vervolgens ook hoe ze het weer **goedmaken**. Wat zeg of doe je dan? Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. De 'ng' van tong

wb 54 t/m 56 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

Les 3

1. In welk woord hoor je de 'ng'?

2. Zet een kruisje voor het goede woord en vul de zin in.

3. Schrijf het goede woord op.

• Opdracht 1

De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven of de letter 'ng' in het woord voorkomt. Ze schrijven dan de letter 'ng' in het juiste hokje onder het plaatje. De volgende woorden staan afgebeeld: 'tong', 'ring', 'bloem', 'mier', 'kring' en 'wang'.

• Opdracht 2

De kinderen moeten bij deze opdracht de wisselrijtjes lezen en bij het woord dat bij het plaatje past een kruisje zetten. Laat ze ook het woord in de zin invullen.

De volgende woorden staan afgebeeld: 'kring', 'wang', 'tong' en 'ring'.

• Opdracht 3

De kinderen moeten bij deze opdracht de letters in de juiste volgorde onder het plaatje schrijven.

De volgende woorden staan afgebeeld: 'slang', 'kring', 'tong' en 'wang'.

• Opdracht 4

De kinderen moeten bij deze opdracht de juiste zin bij het juiste woord zoeken en deze twee verbinden met een lijn.

Les 3

4. Verbind de zin met het goede woord.

Bas is ... • tong
Bas heeft pijn in zijn ... • ziek
Bas steekt zijn ... uit. • keel

Pien is heel erg ... • au!
Pien bijt in de ... van Bas. • boos
Bas roept ... • arm

De jas zit in de ... • kist
Pien heeft op haar oor een ... • hak
Een schoen met een ... • sok

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

Vertel dat u het niet leuk vindt als iemand **ruzie** maakt en dat u **ruzie** in de klas helemaal verschrikkelijk vindt. Spreek met de kinderen af dat als ze iemand onaardig zien doen of **ruzie** zien maken, dat ze dan de zin zeggen:

**We zeggen nee tegen ruzie, nee tegen pijn.
Het is toch veel leuker als we goede vrienden zijn.**

lb 61+62 Zeg vervolgens de coupletten op van het gedicht 'Nee, tegen ruzie' en laat de kinderen na ieder couplet, het refrein opzeggen. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Les 3

Nee tegen ruzie
We gingen samen voetballen,
Ik maakte toen een goal.
En al mijn vrienden riepen luid:
'He, wat ben jij cool!'
Maar toen kwam Jef, hij nam de bal
en schipte op mijn been...
We konden niet meer voetballen,
ik vond dat heel gemeen,
dus zeg ik 'NEE!'

We bouwden in de bouwhoek
een grote boerderij
en zetten alle diertjes
netjes op een rij.
Maar toen wou ik die mooie haan,
ik nam hem al van Leen,
mijn vrienden roepen luid en boos:
'Wat doe jij gemeen!'
Ze zeggen 'NEE!'

Les 3

We gingen samen schilderen
met rood, groen en geel.
Het werd een prachtig schilderij,
een draak en een kasteel.
Maar toen kwam Tom en nam een kuust
en deed toen heel gemeen.
Hij trok een dikke streep
dwars door ons kunstwerk heen.
We zeggen 'NEE!'

Les 10 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een eenvoudig gesprek met iemand voeren en de kinderen kunnen een eenvoudige tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een film;
- Begrijpen van de tekst van een lied;
- Beantwoorden van open vragen;
- Toepassen van tegenstellingen (alleen/samen en per ongeluk/expres);
- Toepassen van een synoniem (plezier/pret);
- Ontleutelen van klankzuivere woorden met de letter 'au' en 'ng' zonder het verklanken van afzonderlijke letters;
- Lezen en begrijpen van eenvoudige leesteksten;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE VRIENDJES;
- Reflecteren vanuit eigen ervaringen.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 34 t/m 38: Vriendjes, samen spelen, troosten, de ruzie en goedmaken.
- Leesboek: Bladzijde 63 t/m 66.
- Film 3: 'Als je vriendjes bent'. (Zie webpagina Taalsprong).
- Track 16: Als je vriendjes bent.

Vorbereiding

- Zorg voor lege flashcards en een zwarte stift.
- Schrijf op stroken papier 'alleen', 'samen', 'per ongeluk', 'expres', 'plezier' en 'pret'.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U laat de film van het lied 'Als je vriendjes bent' zien. (Zie bladzijde 63 in het leesboek). U voert een gesprekje over wat er in de film gebeurt.
Kern	10 min.	U breidt de tegenstellingenposter en synoniemenposter uit.
	5 min.	U laat de kinderen de wisselrijtjes op bladzijde 64 van het leesboek lezen.
	10 min.	U leest met de kinderen de teksten op bladzijde 65 en 66 van het leesboek.
Afsluiting	10 min.	U maakt met de kinderen de zin af 'Als je vriendjes bent dan ....'

◆ Start

Ib 63 Laat het filmpje zien van het lied 'Als je vriendjes bent'.
Laat de kinderen de tekst van het lied meelezen in het leesboek.

Voer nadat u samen het filmpje hebt bekeken een gesprek over wat er in het filmpje gebeurt.

- Wie zijn vrienden in het begin van deze film?
- En aan het einde van de film?
- Hoe maakt de kip vrienden met de hond en de poes?

◆ Kern

1. Herhaal kort de tegenstellingen op de tegenstellingenposter. Doe het als volgt:

Niet langzaam, maar ...

Wijs hierbij de desbetreffende tegenstelling aan.

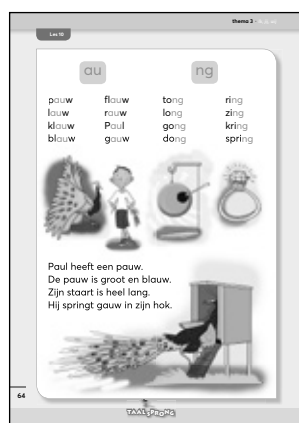
Leg nogmaals uit wat alleen/samen en per ongeluk/expres is. Vertel dat deze het tegenovergestelde van elkaar zijn. Wijs de afbeeldingen van 'alleen'/'samen' en 'per ongeluk'/'expres' aan op de tegenstellingenposter.

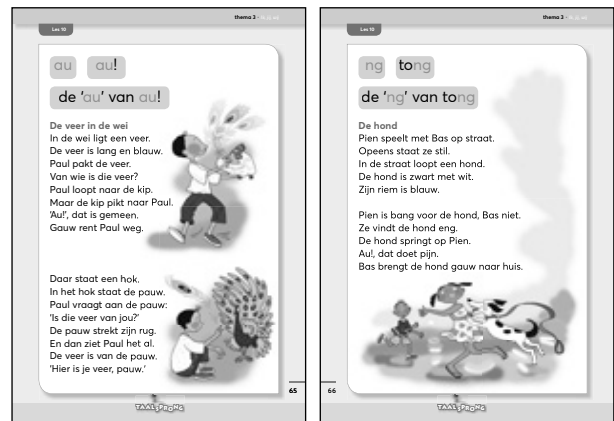
Herhaal kort de synoniemen op de synoniemenposter. Leg nogmaals uit wat plezier en pret is. Vertel dat dit synoniemen van elkaar zijn, ze betekenen hetzelfde. Wijs de afbeelding van 'plezier'/'pret' aan op de synoniemenposter.

2. **lb 64** Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Lees vervolgens de wisselrijtjes samen met de kinderen. Bekijk met de kinderen welk stukje van het woord steeds hetzelfde is, voordat u de rij leest. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in het leesboek) afgebeeld wordt. Welke zin hoort bij het plaatje?

3. **lb 65+66** Lees de teksten eerst voor en laat de kinderen stil meelezen.

Lees de teksten nog een keer en laat de kinderen nu de teksten hardop meelezen. Geef tot slot beurten. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

TIP

Als de kinderen voorlezen en ze maken een fout, verbeter ze niet meteen, wacht 5 seconden. U geeft het kind dan de kans om zichzelf te verbeteren, ook nadat hij de zin heeft uitgelezen.

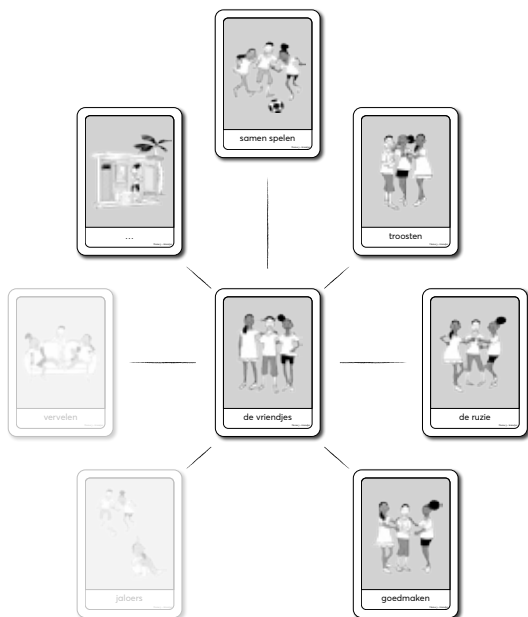
◆ Afsluiting

Maak op het bord de woordspil DE VRIENDJES. Laat de flashcards 33 tot en met 37 één voor één zien en vul bij iedere flashcard de zin 'Als je vriendjes bent, dan ... ' aan met het woord dat op de flashcard staat, bijvoorbeeld:

*'Als je vriendjes bent dan maak je weleens ruzie' of
'Als je vriendjes bent dan troost je elkaar'.*

Vraag aan de kinderen wat je nog meer doet als je vriendjes bent. Schrijf de antwoorden van de kinderen op de lege flashcards en hang ze in de woordspil. Benoem de flashcards en begin de zin telkens met 'Als je vriendjes bent, dan ....'.

Laat de kinderen de zin steeds nazeggen.

Les 11 De 'nk' van bank (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de letter ('nk') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Begrijpen van de tekst van een lied;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Beantwoorden van open vragen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: vervelen, saai en spannend;
- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'nk') in woorden.

Materiaal Taalsprong

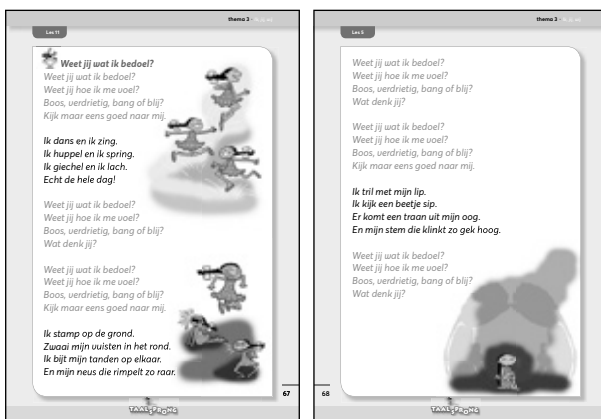
- Flashcards 39 t/m 41: De bank, de plank en drink.
- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Bas verveelt zich).
- Wandplaat en woordstrook: bank.
- Letterkaart: 'nk'.
- Luisterdoosje: Thema 3.
- Leesboek: Bladzijde 67 t/m 69.
- Track 26: Het verhaal: 'Pien en Bas' (Bas verveelt zich).
- Track 27: Het lied: 'Weet jij wat ik bedoel?'
- Track 28: Het lied: 'Zeg ken jij de letter 'nk'?'

Lesoverzicht

Start	10 min.	U zingt het lied 'Weet jij wat ik bedoel?' (Zie bladzijde 67 en 68 in het leesboek). U laat de kinderen bij ieder couplet aangeven over welk gevoel het gaat.
Kern	10 min.	U leest, uit het verhaal 'Pien en Bas' (in het verhalenboek), het hoofdstuk 'Bas verveelt zich' voor.
	20 min.	U leert de letter 'nk' van 'bank' aan, middels de wandplaat, woordstrook, letterkaart en het luisterdoosje.
Afsluiting	5 min.	U zingt met de kinderen het lied 'Zeg ken jij de letter 'nk'?'. (Zie bladzijde 69 in het leesboek).

◆ Start

Ib 67+68 Ga bij de woordparachute HET GEVOEL staan en zing het lied 'Weet jij wat ik bedoel?'. Laat de kinderen bij ieder couplet aangeven over welk gevoel het gaat. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Herhaal kort de wandplaten, woordstroken en de letterlijn uit de voorgaande lessen.

◆ Kern

1. Lees, van het verhaal 'Pien en Bas', het hoofdstuk 'Bas verveelt zich', interactief voor. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk de begrippen aan op de platen. Bespreek na het voorlezen met de kinderen het verhaal aan de hand van de volgende vragen:

- Over wie gaat het verhaal?
- Wat spelen Loes en Pien?
- Waarom speelt Bas niet met Pien?

2. De 'nk' van bank

A. Wandplaat

Hang de wandplaat van 'bank' aan het bord.

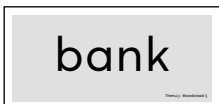
Schrijf de volgende zin eronder:

Bas zit op de bank.

Geef het woord 'bank' een andere kleur. Lees de zin voor. Lees daarna samen met de kinderen de zin.

B. Woordstrook

Laat de woordstrook 'bank' zien en hang deze onder de wandplaat van 'bank'.

Schrijf 'bank' op het bord en verklank de letters: /b/ /a/ /nk/ terwijl u de letters aanwijst. Herhaal dit met de kinderen. Vraag aan de kinderen welke letter ze vooraan, in het midden en achteraan horen. Herhaal ook de woorden 'gat', 'juf', 'au!' en 'tong'.

Veeg de letter 'b' uit en schrijf de letter 'd' op. Vraag wat er nu staat: 'dank'. Doe hetzelfde met 'mank', 'zink', 'vonk' en 'denk'.

C. Letterkaart

Laat de letterkaart 'nk' zien en verklank de letter.

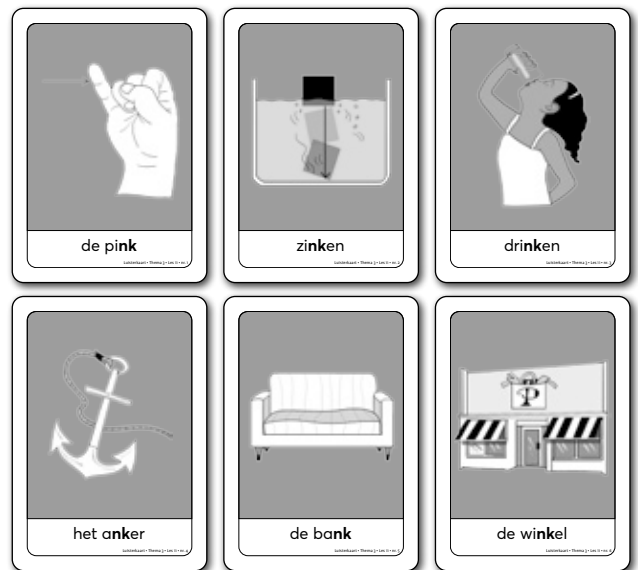
Laat de kinderen de letter 'nk' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen de jongens/meisjes of individueel. Hang de letter 'nk' aan de letterlijn. Herhaal vervolgens alle letters van de letterlijn.

D. Luisterdoosje

Haal het luisterdoosje tevoorschijn. Vraag aan de kinderen of zij weten op welke letter ze vandaag moeten letten. Haal één voor één de kaarten uit het doosje, zeg het woord hardop en vraag aan de kinderen of ze de /nk/ in het woord horen. Hang de kaarten met de letter 'nk' aan het bord en stop de rest terug in het doosje. Laat de kinderen daarna de kaarten benoemen. Kunnen ze ook een zin bedenken met de woorden op de kaarten?

Luisterkaarten met de letter 'nk' zijn: 'de pink', 'zinken', 'drinken', 'het anker', 'de bank' en 'de winkel'.

◆ Afsluiting

lb 69 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter 'nk'?' en laat hierbij de flashcards van 'bank', 'plank' en 'drink' zien. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Zing het lied nog een keer en laat de kinderen het tweede couplet meezingen. Deel de flashcards uit en laat de kinderen de juiste flashcard omhoog steken, op het moment dat het woord gezongen wordt.

Les 12 De 'nk' van bank (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een eenvoudig telefoongesprek met iemand voeren en de kinderen kunnen de letter ('nk') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Navertellen van een verhaal;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: vervelen, saai, spannend en het telefoongesprek;
- Voeren van een telefoongesprek;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'nk') in woorden;
- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Lezen en begrijpen van een eenvoudige leestekst.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Bas verveelt zich).
- Werkboek: Bladzijde 57 en 58.

Vorbereiding

- Zorg eventueel voor twee telefoons.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt het verhaal 'Bas verveelt zich' door aan de hand van de afbeeldingen vragen te stellen.
Kern	5 min.	U legt het doelwoord vervelen uit en u voert een klassengesprek over vervelen en wat je eraan kunt doen.
	10 min.	U oefent het voeren van een telefoongesprek.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 57 en 58 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U speelt met de kinderen het telefoonspel.

◆ Start

Laat de afbeeldingen van het verhaal 'Bas verveelt zich' uit het verhalenboek zien. Vraag de kinderen wat er op de afbeelding te zien is. Wat zijn Pien en Bas aan het doen? Waarom spelen ze niet met elkaar?

◆ Kern

1. Leg het doelwoord **vervelen** uit.

- **vervelen:**

Als je je **verveelt**, kun je niets leuks verzinnen om te doen. Je hebt nergens zin in.

- **saai:**

Iets is **saai** als iets niet interessant is. Er is niks aan. Het boeit je niet. Saai is het tegenovergestelde van **spannend**.

- **spannend:**

Iets is **spannend** als het leuk is, het interesseert je. Je wordt uitgedaagd. **Spannend** is het tegenovergestelde van **saai**.

Voer een klassengesprek over **vervelen**. Vraag aan de kinderen of ze zich wel eens **vervelen**, wanneer ze zich dan **vervelen** en wat ze daar aan kunnen doen. Vraag ook naar wat ze **saai** vinden en wat ze **spannend** vinden om te doen. Geef hierbij als voorbeeld dat je bijvoorbeeld iemand kunt opbellen om te vragen of hij of zij bij jou wilt komen spelen.

2. Bespreek vervolgens met de kinderen hoe je zo'n **telefoongesprek** aanpakt.

- Eerst zeg je hallo en je naam.
- Dan vraag je of je vriend of vriendin wil komen spelen.
- Als hij of zij niet kan, kun je misschien een afspraak maken voor een andere dag.
- Tot slot neem je afscheid.

Oefen het voeren van zo'n **telefoongesprek** met de kinderen.

3. De 'nk' van bank

wb 57+58 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven of de letter 'nk' in het woord voorkomt. Ze schrijven dan de letter 'nk' in het juiste hokje onder het plaatje. De volgende woorden staan afgebeeld: 'bank', 'pink', 'zaag', 'plank', 'ring' en 'drink'.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht de letters in de juiste volgorde onder het plaatje schrijven. De volgende woorden staan afgebeeld: 'bank', 'pink', 'schenk' en 'zink'.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten bij deze opdracht de wisselrijtjes lezen en bij het woord dat bij het plaatje past een kruisje zetten. De volgende woorden staan afgebeeld: 'pink', 'bank' en 'drink'.
- **Opdracht 4**
De kinderen moeten bij deze opdracht het verhaaltje lezen en alle woorden waarin de 'nk' staat, onderstrepen.
  1. Laat de kinderen individueel het verhaaltje voorbereiden.
  2. Lees daarna de tekst hardop voor.
  3. Lees daarna de tekst samen met de kinderen hardop voor.
  4. Laat dan de kinderen één voor één een zin oplezen.
  5. Laat de kinderen alle woorden waarin 'nk' staat onderstrepen.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

Speel het telefoonspel.

Voor dit spel heb je een 'beller' en 'een vriend' nodig. De 'beller' mag niet weten wie 'de vriend' is. Daar moet hij zelf achter zien te komen door verschillende kinderen op te bellen. Als 'de beller' vraagt: "Wil je komen spelen?" En het kind zegt: "Nee", dan belt hij iemand anders tot dat hij 'zijn vriend' aan de telefoon heeft. Deze zal antwoorden met: "Ja" en iets afspreken.

Herhaal telkens het format van een **telefoongesprek**:

Hallo met ....

Beller: Hallo met ... , wil je bij me komen spelen?

Nee, ik kan niet.
of
Ja, ik kom spelen.

Maak een afspraak

Beller: Tot gauw, dag!

Tot gauw, dag!

Les 13 De 'ch' van lach (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de letter ('ch') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Zingen van de tekst van een lied;
- Begrijpen van de strekking van een verhaal;
- Beantwoorden van open vragen;
- Uitbreiden van de woordenschat met het woord: jaloers;
- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'ch') in woorden.

Materiaal Taalsprong

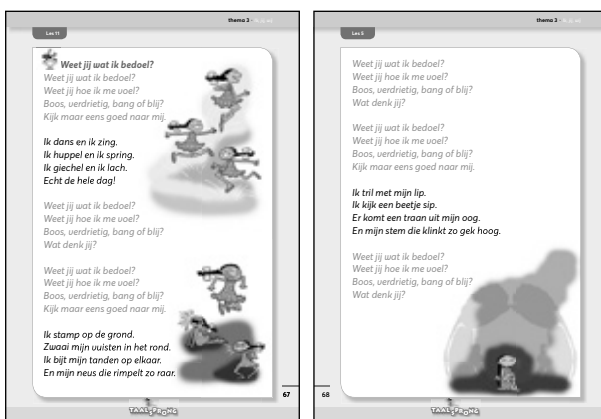
- Flashcards 42 t/m 44: Lachen, het licht en wachten.
- Prentenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk (Bas is jaloers).
- Wandplaat en woordstrook: lach.
- Letterkaart: 'ch'.
- Luisterdoosje: Thema 3.
- Leesboek: Bladzijde 67, 68 en 70.
- Track 29: Het verhaal: 'Pien en Bas' (Bas is jaloers).
- Track 27: Het lied: 'Weet jij wat ik bedoel?'
- Track 30: Het lied: 'Zeg ken jij de letter ch?'

Lesoverzicht

Start	10 min.	U zingt het lied 'Weet jij wat ik bedoel?' (Zie bladzijde 67 en 68 in het leesboek). U laat de kinderen het refrein meezingen en de coupletten uitbeelden.
Kern	10 min.	U leest, uit het verhaal 'Pien en Bas' (in het verhalenboek), het hoofdstuk, 'Bas is jaloers' voor.
	20 min.	U leert de letter 'ch' van 'lach' aan, middels de wandplaat, woordstrook, letterkaart en het luisterdoosje.
Afsluiting	5 min.	U zingt met de kinderen het lied 'Zeg ken jij de letter ch?' (Zie bladzijde 70 in het leesboek).

◆ Start

Ib 67+68 Zing het lied 'Weet jij wat ik bedoel?'. Laat de kinderen het refrein meezingen en de coupletten uitbeelden.

Herhaal kort de wandplaten, woordstroken en de letterlijn uit de voorgaande lessen.

◆ Kern

1. Lees van het verhaal 'Pien en Bas', het hoofdstuk 'Bas is jaloers', interactief voor. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk de begrippen aan op de platen. Bespreek na het voorlezen met de kinderen het verhaal aan de hand van de volgende vragen:
  - Over wie gaat dit verhaal?
  - Met wie speelt Pien?
  - Mag Bas niet meespelen?
  - Hoe voelt Bas zich?

2. De 'ch' van lach

A. Wandplaat

Hang de wandplaat van 'lach' aan het bord.

Schrijf de volgende zin eronder:

Ik lach om de grap.

Geef het woord 'lach' een andere kleur. Lees de zin voor. Lees daarna samen met de kinderen de zin.

B. Woordstrook

Laat de woordstrook 'lach' zien en hang deze onder de plaat van 'lach'.

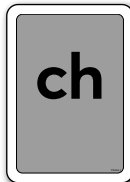

Schrijf 'lach' op het bord en verklank de letters: /l/ /a/ /ch/ terwijl u de letters aanwijst. Herhaal dit met de kinderen. Vraag aan de kinderen welke letter ze vooraan, in het midden en achteraan horen. Herhaal ook de woorden 'gat', 'juf', 'au!', 'tong' en 'bank'.

C. Letterkaart

Laat de letterkaart 'ch' zien en verklank de letter.

Laat de kinderen de letter 'ch' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen jongens/meisjes of individueel. Hang de letter 'ch' aan de letterlijn. Herhaal vervolgens alle letters van de letterlijn.

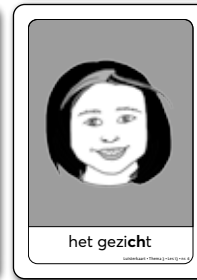
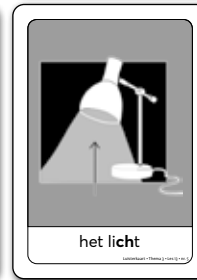
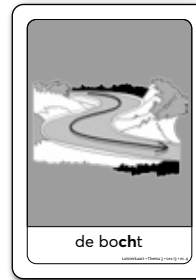
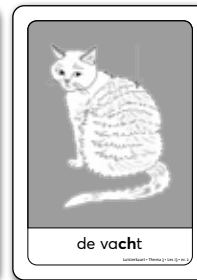
TIP

Vraag aan de kinderen of ze nog een letter kennen die hetzelfde klinkt, maar die je anders schrijft. Schrijf de letters 'ch' en de 'g' naast elkaar op het bord. Vertel dat je het verschil tussen deze letters niet kunt horen, maar wel kunt zien.

D. Luisterdoosje

Haal het luisterdoosje tevoorschijn. Vraag aan de kinderen of zij weten op welke letter ze vandaag moeten letten. Haal één voor één de kaarten uit het doosje, zeg het woord hardop en vraag aan de kinderen of ze de /ch/ in het woord horen. Hang de kaarten met de letter 'ch' aan het bord en stop de rest terug in het doosje. Laat de kinderen daarna de kaarten benoemen. Kunnen ze ook een zin bedenken met de woorden op de kaarten?

Luisterkaarten met de 'ch' zijn: 'de nacht', 'de vacht', 'lachen', 'de bocht', 'het licht' en 'het gezicht'.

◆ Afsluiting

lb 70 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter 'ch'' en laat hierbij de flashcards van 'lachen', 'licht' en 'wachten' zien. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Zing het lied nog een keer en laat de kinderen het tweede couplet meezingen. Deel de flashcards uit en laat de kinderen de juiste flashcard omhoog steken, op het moment dat het woord gezongen wordt.

Les 14 De 'ch' van lach (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een verhaal koppelen aan hun eigen kennis en ervaringen en de kinderen kunnen de letter ('ch') fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema HET GEVOEL;
- Uitbreiden van de woordenschat met het woord: jaloers;
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Auditief herkennen van de juiste letter (de 'ch') in woorden;
- Afmaken van zinnen;
- Toepassen van tegenstellingen;
- Geven van een korte voordracht.

Materiaal Taalsprong

- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk.
- Werkboek: Bladzijde 59 en 60.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de afbeeldingen bij de laatste drie hoofdstukken uit het verhaal 'Pien en Bas' en u laat de kinderen er steeds een gevoel aan koppelen.
Kern	15 min.	U legt het doelwoord jaloers uit en u voert een klassengesprek over dit onderwerp.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 59 en 60 van het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U voert verschillende korte stukjes op en u laat de kinderen raden welk woord van de woordmuur erbij hoort.

◆ Start

Laat de afbeeldingen zien die bij de laatste drie hoofdstukken van 'Pien en Bas' horen. Vraag steeds aan de kinderen welk gevoel zij vinden dat bij de afbeeldingen boos, verdrietig, bang of blij hoort. Laat de kinderen ook aangeven waarom zij dat denken.

◆ Kern

1. Leg het doelwoord **jaloers** uit en illustreer het met een paar voorbeelden.

- **jaloers:**

Als je **jaloers** bent op iemand, heb je een naar gevoel. Want hij of zij heeft iets wat jij ook wilt hebben. Je vriendje heeft bijvoorbeeld net een nieuw spel voor op de computer gekregen en dat wil jij ook graag. Het kan ook zijn dat iemand iets doet of mag wat jij ook graag zou willen. Je zusje mag bijvoorbeeld met je tante mee naar de film en jij niet.

Voer een klassengesprek over **jaloers** zijn. Vraag of de kinderen ook wel eens **jaloers** zijn, laat ze vertellen wanneer en hoe ze reageren als ze jaloers zijn. Geef ook handvaten om met jaloezie om te gaan, zoals zichzelf verplaatsen in een ander en blij voor diegene zijn.

2. De 'ch' van lach

wb 59+60 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven of de letter 'ch' in het woord voorkomt. Ze schrijven dan de letter 'ch' in het juiste hokje onder het plaatje. De volgende woorden staan afgebeeld: 'acht', 'vecht', 'kies', 'nacht', 'lach' en 'bus'.

- Opdracht 2
De kinderen moeten bij deze opdracht de wisselrijtjes lezen en bij het woord dat bij het plaatje past een kruisje zetten. De volgende woorden staan afgebeeld: 'lacht', 'vecht', 'vacht' en 'licht'.
- Opdracht 3
De kinderen moeten bij deze opdracht de juiste zin bij het juiste woord zoeken en deze twee verbinden met een lijn.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

Voer een aantal korte toneelstukjes op en laat de kinderen kiezen welk woord van de woordmuur u uitbeeldt.

- Ga op uw stoel zitten en vertel dat u niks te doen hebt en eigenlijk ook nergens zin in hebt. (vervelen)
- Vertel op een boze toon dat uw buurmeisje een puppy heeft gekregen en dat u ook een puppy zou willen hebben, maar dat het niet mag van uw ouders. (**jaloers**)
- Maak 'ruzie' met een collega. (boos)

Les 15 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen eenvoudige teksten lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE VRIENDJES;
- Formuleren van zinnen;
- Toepassen van een tegenstelling (saai/spannend);
- Ontslutelen van klankzuivere woorden met de letter 'nk' en 'ch', zonder het verklanken van afzonderlijke letters;
- Lezen en begrijpen van eenvoudige leesteksten;
- Maken van woorden met de aangeboden letters.

Materiaal Taalsprong

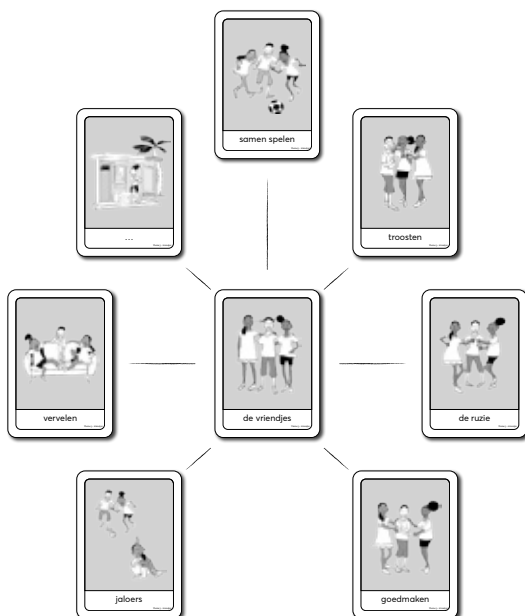
- Flashcards 45 en 46: Vervelen en jaloers.
- Leesboek: Bladzijde 71 t/m 73.
- Tegenstellingenposter.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt de woordspun DE VRIENDJES en u breidt deze uit met 'jaloers' en 'vervelen'.
Kern	5 min.	U breidt de tegenstellingenposter uit.
	5 min.	U laat de kinderen de wisselrijtjes op bladzijde 71 van het leesboek lezen.
	15 min.	U leest met de kinderen de teksten op bladzijde 72 en 73 van het leesboek.
Afsluiting	10 min.	U speelt het spel 'Galgje'.

◆ Start

Herhaal de woordspun DE VRIENDJES. Vul bij iedere flashcard de zin 'Als je vriendjes bent, dan ... ' aan met het woord dat op de flashcard staat. Laat de kinderen deze zin steeds nazeggen. Breid vervolgens de woordspun uit met de flashcards van 'vervelen' en 'jaloers' en leg uit dat vriendjes zich ook wel eens samen kunnen vervelen of jaloers zijn.

◆ Kern

1. Herhaal kort de tegenstellingen op de tegenstellingenposter. Doe het als volgt:

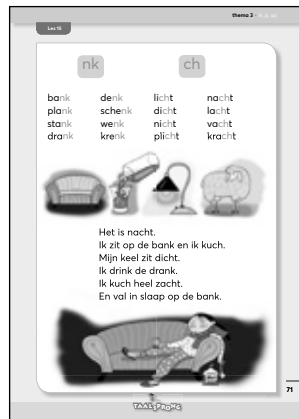
Niet per ongeluk, maar ...

Wijs hierbij de desbetreffende tegenstelling aan.

Leg nogmaals uit wat saai en spannend is. Vertel dat dit het tegenovergestelde van elkaar is. Wijs de afbeeldingen van 'saai'/'spannend' aan op de tegenstellingenposter.

2. **Ib 71** Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Lees vervolgens de wisselrijtjes samen met de kinderen. Bekijk met de kinderen welk stukje van het woord steeds hetzelfde is, voordat u de rij leest. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in het leesboek) afgebeeld wordt.

3. **Ib 72+73** Lees de teksten eerst voor en laat de kinderen stil meelezen.

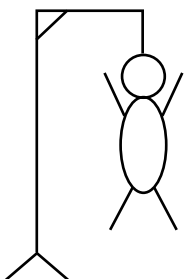
Lees de teksten nog een keer en laat de kinderen nu de teksten hardop meelezen. Geef tot slot beurten. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

Speel het spel 'Galgje'.

Kies woorden waar de letters 'g', 'j', 'au', 'ng', 'nk' of 'ch' in voorkomen. Laat de kinderen om de beurt raden welke letter zij denken dat voorkomt in het 'geheime woord'. Als ze een letter raden die in het woord zit, vult u die letter in op de goede plek op het bord.

Raadt het kind een foute letter, dan tekent u een onderdeel van de onderstaande tekening. Per fout wordt de galg steeds verder opgebouwd.

Herhalingsdag 1

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van dit thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen de aangeboden letters fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE VRIENDJES;
- Formuleren van zinnen;
- Fonetische benoemen van de aangeboden letters;
- Auditief herkennen van de juiste letter in woorden;
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 41 t/m 42: Lachen, het licht en wachten.
- Kopieerblad 1: De signaleringstoets.
- Leesboek: Bladzijde 70 en 74.
- Track 16, 18, 21, 23, 28 en 30: De liedjes: 'Zeg ken jij de letter?'

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 1 voor alle kinderen in de klas.

Lesoverzicht

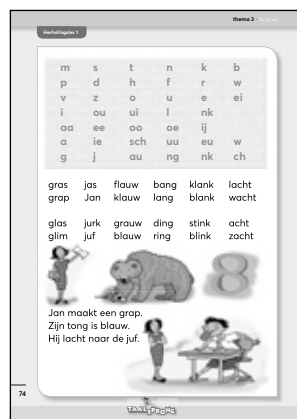
Start	5 min.	U herhaalt met de kinderen de woordspil DE VRIENDJES.
Kern	10 min.	U herhaalt met de kinderen de letterlijn en de wisselrijtjes op bladzijde 74 van het leesboek.
	20 min.	U neemt de signaleringstoets af.
Afsluiting	10 min.	U zingt met de kinderen de verschillende liedjes 'Zeg ken jij de letter?' (Zie bladzijde 70 in het leesboek).

◆ Start

Ga bij de woordmuur staan. Herhaal de woordspil DE VRIENDJES. Vul bij iedere flashcard de zin 'Als je vriendjes bent, dan ... ' aan met het woord dat op de flashcard staat. Laat de kinderen deze zin steeds nazeggen.

◆ Kern

1. **lb 74** Herhaal de letterlijn. Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Lees vervolgens de wisselrijtjes samen met de kinderen. Bekijk met de kinderen welk stukje van het woord steeds hetzelfde is, voordat u de rij leest. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Vraag de leerlingen welk woord uit de rijtjes (in het leesboek) afgebeeld wordt.

2. Neem de signaleringstoets van thema 3 klassikaal af. Deze toets bestaat uit drie onderdelen.

1. Bij onderdeel 1 moeten de kinderen aangeven welke letter in het woord voorkomt. De volgende woorden staan afgebeeld:
  1. jurk
  2. tong
  3. bank
  4. vlag
  5. drink
  6. geit
  7. jeuk
  8. pauw
  9. ring
  10. vecht
2. Bij onderdeel 2 moeten de kinderen aangeven welke letter ze in het woord horen. De volgende woorden staan afgebeeld:
  11. de zaag
  12. de jas
  13. de saus
  14. de wang
  15. de acht
 Benoem de woorden eerst duidelijk. Laat de kinderen de juiste letter ('g', 'j', 'au', 'ng', 'nk' of 'ch') omcirkelen.

3. Bij onderdeel 3 moeten de kinderen aangeven welk plaatje bij het woord hoort. U leest het woord hardop voor en de kinderen zetten een kruisje bij het juiste plaatje. Hierbij gaat het om de volgende woorden:

16. alleen
17. de vrienden
18. troosten
19. de ruzie
20. jaloers

◆ **Afsluiting**

lb 70 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter 'ch'?' en laat hierbij de flashcards van 'lachen', 'het licht' en 'wachten' zien.

Zing het lied nog een paar keer en verwissel steeds de letter met een andere letter uit dit thema.

Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in het leesboek.

Herhalingsdag 2

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen de aangeboden letters fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Fonetisch benoemen van de aangeboden letters;
- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Leesboek: Bladzijde 60 en 67 t/m 70.
- Track 27: Het lied: 'Weet jij wat ik bedoel?'.

Vorbereiding

- Analyseer de signaleringstoets en herhaal in deze les de letters en de woordschema's die slecht gescoord zijn.
- Kies opdrachten om te consolideren en leg klaar wat u nodig hebt.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de letterlijn en u laat de kinderen woorden bedenken van de letters uit dit thema.
Kern	30 min.	U herhaalt de doelwoorden door middel van consolideeroefeningen.
		U herhaalt de letters door middel van consolideeroefeningen.
Afsluiting	10 min.	U zingt met de kinderen het lied 'Weet jij wat ik bedoel?'. (Zie bladzijde 67 en 68 in het leesboek).

◆ Start

Herhaal de letters van de letterlijn en laat de kinderen vijf woorden bedenken met de letters die in dit thema zijn aangeleerd. Schrijf die woorden op het bord.

◆ Kern

Uit de analyse van de signaleringstoets is gebleken welke letters en doelwoorden de kinderen nog niet goed beheersen. Herhaal de letters en de woordschema's waar deze woorden in voorkomen.

1. Kies vervolgens uit de volgende consolideeroefeningen een oefening die bij het woordschema past:

Beeld in, beeld uit

Leg de flashcards op een stapel met de afbeelding naar beneden. Leg uit dat u de kinderen een flashcard laat zien, maar dat uzelf niet weet wat er op staat. Laat de kinderen uitbeelden wat er op de flashcard staat en dan raadt u wat er op de flashcard staat.

Draai vervolgens de rollen om. U beeldt een flashcard uit en de kinderen raden wat het is.

Wat is weg?

Ga bij een woordschema staan. Herhaal het woordschema. Laat de kinderen hun ogen dicht doen en haal een flashcard weg. Welke flashcard is verdwenen?

Geef je woord/zin door

Kies een woord uit één van de woordschema's. Fluister het

woord in het oor van een kind, dat ene kind fluistert het woord in het oor van het volgende kind, dit gaat net zolang door tot het woord de hele klas door is geweest. Aan het eind wordt gecontroleerd of het woord goed doorgegeven is. Als het woord niet klopt, gaat u na waar het mis is gegaan. Herhaal tot slot de betekenis van het woord. Gebruik in plaats van een woord, een eenvoudige zin.

Ik zie, ik zie ...

Omschrijf kort een begrip van de woordmuur en laat de kinderen raden welk begrip u omschrijft.

Wat ben ik?

Kies één van de vier gevoelens: blij, boos, bang of verdrietig. Beeld dit gevoel uit en laat de kinderen raden of u blij, boos, bang of verdrietig bent. Laat ze vervolgens een zin bedenken met dat woord. Herhaal de oefening en laat nu één van de kinderen een gevoel kiezen en uitbeelden.

Sta stil

De kinderen gaan achter hun stoel staan. Geef in een rap tempo opdrachten met woorden die in dit thema aan bod zijn gekomen, bijvoorbeeld, huppelen, zwaaien, stampen, schreeuwen, trillen, lachen, dansen en huilen. Wissel dit af door af en toe te roepen 'Sta stil!'. Wie toch beweegt is af en gaat op zijn stoel zitten. Maak het moeilijker door de opdrachten nog sneller te geven. Wie blijft er over?

Verkleeden

Speel het verkleedspel uit het verhaal na. Leg vóór in de klas een stapel kleren. Laat de kinderen de kledingstukken één voor één benoemen. Leg het spel uit. Laat twee kinderen zoveel mogelijk kleren aantrekken, terwijl de rest van de klas in het Nederlands tot 20 telt. Na afloop telt u de kledingstukken. Wie heeft de meeste kledingstukken aangetrokken in 20 tellen?

2. Kies vervolgens uit de volgende consolideeroefeningen een oefening om de letters te oefenen.

Raad de letter

Kies een letter van de letterlijn. Houd de letter achter uw rug en geef aanwijzingen. De letter die ik heb, zit in het woord 'poes'. Je hoort deze letter vooraan bij het woord 'snoep'. Als je de letter ziet, denk je aan een ssssslang.

Geef de letter door

Kies een letter en zet een muziekje op. Laat de kinderen de letter doorgeven in de klas. Als het muziekje stopt moet het kind dat op dat moment de letter vastheeft een woord met die letter verzinnen.

Letters/woorden verklanken

Herhaal de letters van de letterlijn en de basiswoorden. Laat de kinderen de letters en woorden eerst roepen dan fluisteren. Let hierbij op de juiste uitspraak.

Galgje

Kies een woord waar de letters 'g', 'j', 'au', 'ng', 'nk' of 'ch' in voorkomen.

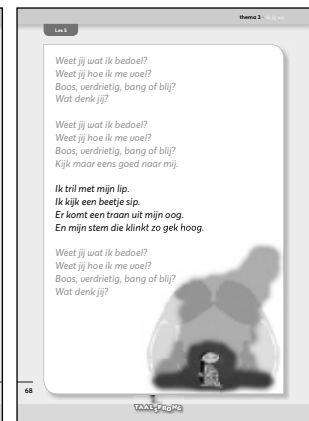
Zeg ken jij de letter ..

Ib 60+69+70 Zing het lied 'Zeg ken jij de letter ..?' en bedenk drie woorden met die letter. Laat de kinderen de tekst van het lied meezielen in het leesboek.

◆ Afsluiting

Ib 67+68 Ga bij de woordparachute HET GEVOEL staan en zing het lied 'Weet jij wat ik bedoel?'. Laat de kinderen het refrein meezielen en de coupletten uitbeelden. Laat de kinderen de tekst van het lied meezielen in het leesboek.

Herhalingsdag 3

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen een eenvoudige tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Gericht luisteren naar een verhaal;
- Formuleren van een titel voor een verhaal;
- Lezen en begrijpen van eenvoudige leesteksten.

Materiaal TaalSprong

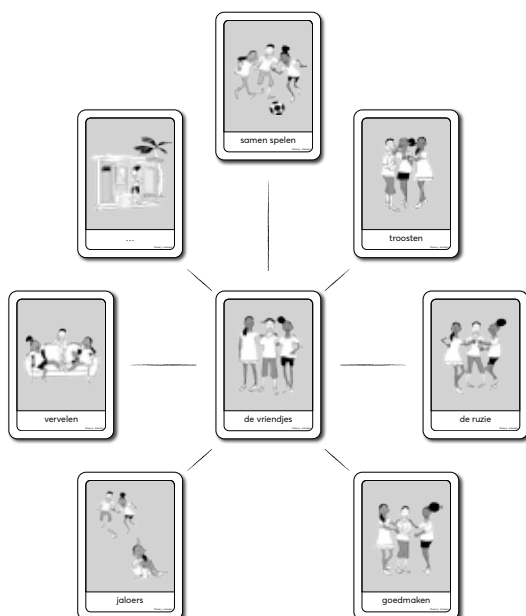
- Verhalenboek: 'Pien en Bas' van Carola Peeters en Laura Tonk.
- Leesboek: Bladzijde 75 en 76.
- Tracks: Het verhaal: 'Pien en Bas'.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt de woordspil DE VRIENDJES.
Kern	20 min.	U leest het verhaal 'Pien en Bas' uit het verhalenboek, voor.
	10 min.	U leest met de kinderen de teksten op bladzijde 75 en 76 van het leesboek.
Afsluiting	5 min.	U kiest een consolideeroefening.

◆ Start

Herhaal de woordspil DE VRIENDJES en bespreek of Bas en Pien ook wel eens jaloers zijn, zich vervelen, iemand troosten et cetera ...

◆ Kern

1. Lees de zes hoofdstukken van 'Pien en Bas' uit het verhalenboek nog een keer voor. Laat de kinderen bij ieder hoofdstuk een titel bedenken en vraag welk gevoel centraal staat in het desbetreffende verhaal.

2. **lb 75+76** Lees de teksten eerst voor en laat de kinderen stil meelesen.

Thema 3

Herhalingsdag 3

Mijn vriend Paul
Die is Paul.
Ik ken Paul heel lang.
Al wel vier jaar.
Hij is mijn vriend.
Hij zit in de klas bij juf Kim.
En ik in de klas bij meester Sam.
Hij woont in mijn straat.
We gaan vaak op pad.
Soms met de fiets en soms te voet.
We hebben altijd pret.
We zijn echt vrienden.

75

Thema 3

Herhalingsdag 3

De kies
Ben heeft verdriet.
Zijn hond Puk is ziek.
Puk wil geen voer en hij wil ook niet drinken.
Vandaag gaat Ben met Puk naar de dierenarts.

De dierenarts voelt aan Puk zijn buik.
En hij kijkt in zijn bek.
De dierenarts ziet het al.
Bij de kies van Puk zit een bult.

De dierenarts trekt de kies.
Puk krijgt ook een prik.
Puk jankt en Ben troost Puk.
De dag erna eet Puk weer voer
en drinkt uit zijn bak.

76

Lees de teksten nog een keer en laat de kinderen nu de teksten hardop meelesen. Geef tot slot beurten. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

Kies een woordschema dat u nog wilt oefenen. Kies ook een consolideeroefening die bij het woordschema past. Suggesties staan in herhalingsdag 2.

Herhalingsdag 4

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en benoemen en (in een groep) een korte voordracht geven.

Subdoelen

- Formuleren van zinnen;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE VRIENDJES;
- Geven van een (korte) voordracht;
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving;
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Film 3: 'Als je vriendjes bent'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Schrijf de volgende woorden/zinnen op het bord:

Ik ben boos.

Ik ben verdrietig.

Ik ben blij.

Ik ben bang.

de ruzie

Samen is leuker dan alleen.

troosten

vervelen

jaloers

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordspil DE VRIENDJES en u laat de kinderen vertellen hoe ze sommige woorden zouden uitleggen aan iemand die niet weet wat het woord betekent.
Kern	30 min.	U laat de kinderen in groepjes een toneelstukje voorbereiden en daarna presenteren.
Afsluiting	10 min.	U laat het filmpje 'Als je vriendjes bent ...' zien en u laat de kinderen meezingen.

◆ Start

Ga bij de woordmuur staan. Herhaal de woordspil DE VRIENDJES. Vul bij iedere flashcard de zin 'Als je vriendjes bent, dan ...' aan met het woord dat op de flashcard staat. Laat de kinderen deze zin steeds nazeggen. Vraag aan de kinderen hoe ze de woorden troosten, de ruzie, goedmaken, vervelen en jaloers zouden kunnen uitleggen aan iemand die niet weet wat het betekent.

◆ Kern

Bespreek met de kinderen de woorden/zinnen die op het bord staan. Verdeel de klas vervolgens in groepjes. Geef ieder groepje de opdracht om een woord of zin uit te beelden met een klein toneelstukje. De groepjes weten niet van elkaar welk woord ze hebben. Dit moet door het toneelstukje duidelijk worden voor de rest van de klas.

De woorden/zinnen die uitgebeeld kunnen worden zijn:

- Ik ben boos.
- Ik ben verdrietig.
- Ik ben blij.
- Ik ben bang.
- de ruzie
- Samen is leuker dan alleen.
- troosten

- vervelen
- jaloers

Als iedereen klaar is mogen de groepjes hun toneelstukje presenteren aan de rest van de klas.

Variatie: Laat de groepjes de woorden/zinnen uitbeelden middels een tableau vivant. De kinderen beelden hierbij het woord of de zin uit middels een levend schilderij of levende foto.

TIP

Voor dit soort opdrachten is het belangrijk dat er een veilig klimaat heerst in de klas. Hier kunt u zelf aan bijdragen door rust te creëren en enkele regels te stellen, zoals:

- Iedereen is even belangrijk.
- Uitslachten of pesten wordt niet getolereerd.
- Niemand wordt gedwongen iets te doen.

◆ **Afsluiting**

Laat het filmpje 'Als je vriendjes bent' zien en laat de kinderen de regel 'Als je vriendjes bent, dan ... ' meezingen.

Refrein

Als je vriendjes bent, dan kun je alles delen.
 Als je vriendjes bent, dan weet je dat dat moet.
 Als je vriendjes bent, dan kun je samen spelen.
 Als je vriendjes bent, dan maak je het weer goed.

Couplet 1

*Samen fietsen, samen ballen,
 samen uit het klimrek vallen.
 Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij.*

Couplet 2

*Samen stappen, samen hollen,
 samen in de zandbak rollen.
 Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij.*

Couplet 3

*Samen lachen, samen snoepen,
 samen gekke dingen roepen.
 Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij.*

Jij en ik en ik en jij, samen zijn wij wij ...

Herhalingsdag 5

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen eenvoudige teksten lezen en begrijpen en de kinderen kunnen de aangeboden letters fonetisch herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Zingen van de tekst van een lied;
- Lezen van begrijpen van eenvoudige leesteksten;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Auditief herkennen van de juiste letter in woorden;
- Beantwoorden van open vragen.

Materiaal Taalsprong

- Kopieerblad 2: De controletoets.
- Werkboek: Bladzijde 61 t/m 64.
- Track 19: Het lied: 'Samen is veel leuker dan alleen'.

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 2 voor alle kinderen.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U laat het lied 'Samen is veel leuker dan alleen' horen.
Kern	10 min.	U leest met de kinderen de tekst op bladzijde 61 tot en met 64 van het werkboek.
	20 min.	U neemt de controletoets af.
Afsluiting	10 min.	U ruimt de woordmuur op middels een quiz.

◆ Start

Laat het lied 'Samen is veel leuker dan alleen' horen en laat de kinderen de zin 'Samen is veel leuker dan alleen' meezingen.

Samen is veel leuker dan alleen.

Als ik me rot voel, nou dan bel ik je op.

Als ik iets kwijt ben, zoeken we het samen op.

Ik hou van zwemmen, ja dat kan ik niet eens.

Ook al zijn we niet hetzelfde,

samen is veel leuker dan alleen.

Als ze me plagen, nou dan kom ik voor je op.

Ik vind jou aardig, ja ik vind jou ook tof.

Ik speel viool, nou ja dat kan ik geen eens.

Ook al zijn we niet hetzelfde,

samen is veel leuker dan alleen.

Tuurlijk is er wel eens ruzie en gekat.

Maar voor vrienden is dat geen probleem.

Want wij geloven dat samen leuker is dan alleen.

ja echt veel leuker, want je staat niet alleen.

Om ons samen, kan niemand heen.

*Ook al zijn we niet hetzelfde,
samen is veel leuker dan alleen.*

Dus zoek een vriendje, of een vriendin.

Dat is best gezellig, komt niemand tussen in.

Samen sta je niet alleen.

Ook al ben je niet hetzelfde,

samen is veel leuker dan alleen.

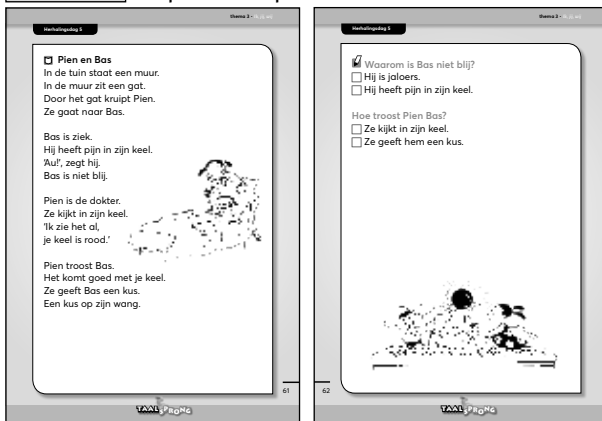
Ja samen is veel leuker,

samen is veel leuker, dan alleen.

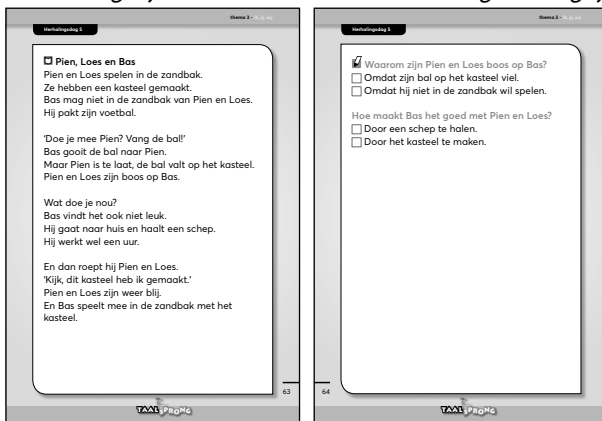

◆ Kern

1. **wb 61 t/m 64** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Geef tot slot beurten. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

Bespreek de vragen over de tekst gezamenlijk met de kinderen.

2. Neem de controlettoets van thema 3 klassikaal af. Deze toets bestaat uit drie onderdelen.

1. Bij onderdeel 1 (1 t/m 10) moeten de kinderen aangeven welke letters in het woord voorkomen. De volgende woorden staan afgebeeld:

1. de pauw
2. lach
3. de vlieg
4. de jurk
5. de slang
6. de plank
7. het gras
8. de jeuk
9. de saus
10. de kring

2. Bij onderdeel 2 (10 t/m 15) moeten de kinderen aangeven welke letter ze in het woord horen. De volgende woorden staan afgebeeld.

11. de geit
12. de juf
13. de ring
14. de pink
15. de vacht

3. Bij onderdeel 3 (16 t/m 20) moeten de kinderen aangeven welk plaatje bij het woord hoort. U leest het woord hardop voor en de kinderen zetten een kruisje het juiste plaatje. Hierbij gaat het om de volgende woorden:

16. de ruzie
17. goedmaken
18. alleen
19. jaloers
20. de vriendinnen

◆ Afsluiting

Ruim de woordmuur middels een 'quiz' op. De tegenstellingenposter en synoniemenposter blijven hangen. Deze worden gedurende het jaar uitgebreid. Stel vragen over of geef opdrachten met de verschillende flashcards aan de woordmuur. Het kind dat de vraag goed beantwoord heeft of de opdracht goed heeft uitgevoerd mag de flashcard of plaat van de woordmuur halen.

- ..., kijk boos/bang/verdrietig/blij.
- Wat doe je als iemand verdriet heeft?
- Maak de zin af: Als je vriendjes bent, dan ...
- Op welke zie je een kind alleen spelen?
- Et cetera ...

Kopieerbladen

Kopieerblad 1: De signaleringstoets

Kopieerblad 2: De controletoes

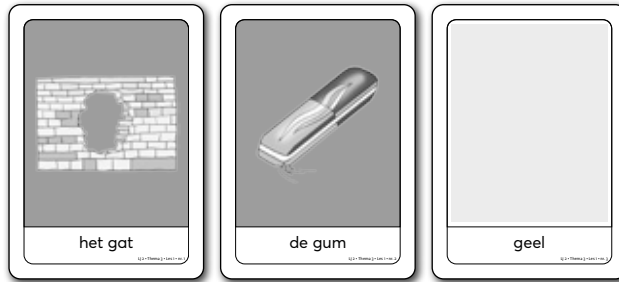
Kopieerblad 3: Het flashcardoverzicht

Kopieerblad 4: Het luisterdoosje

KOPIERBLAD 3: HET FLASHCARDOVERZICHT

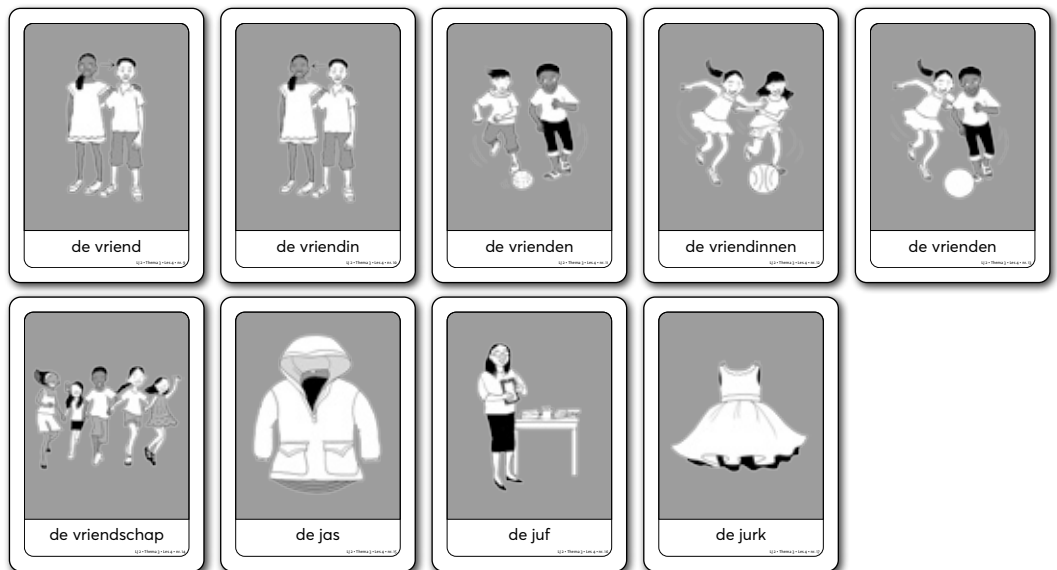
FLASHCARDS LES 1

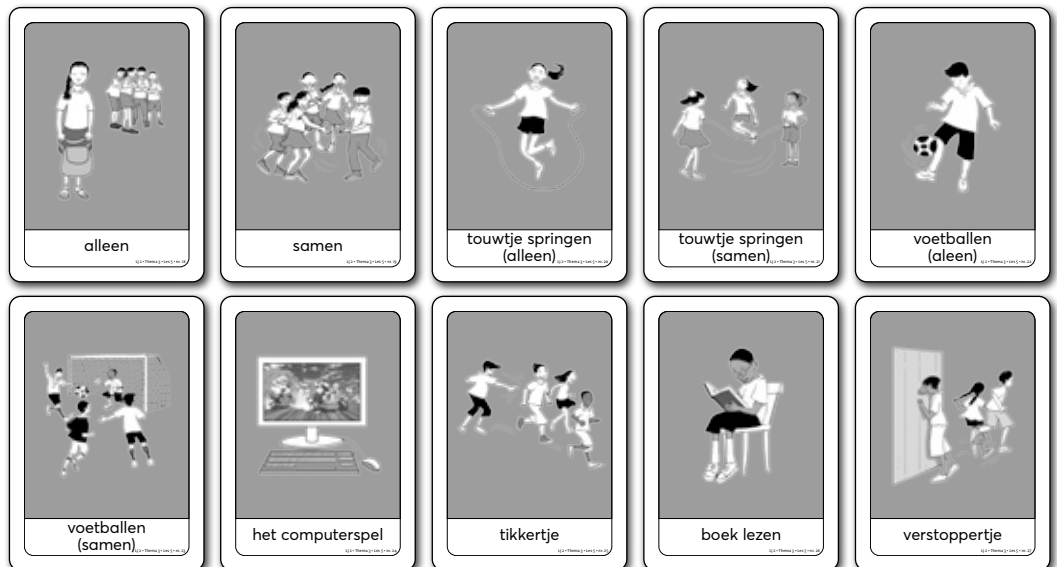
FLASHCARDS LES 2

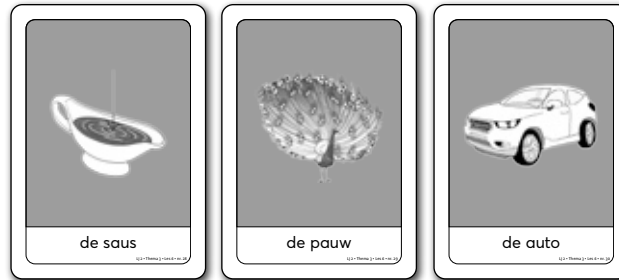
FLASHCARDS LES 4

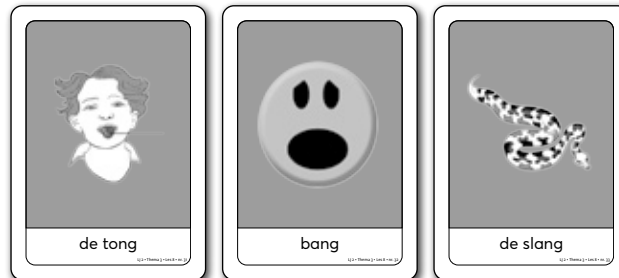
FLASHCARDS LES 5

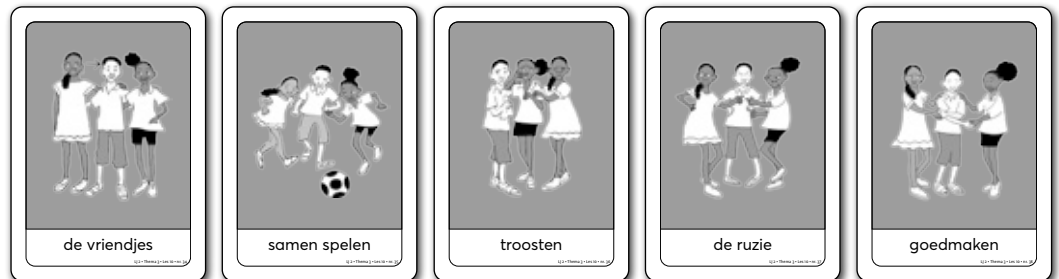
FLASHCARDS LES 6

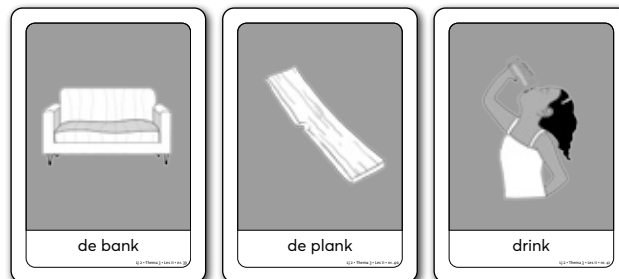
FLASHCARDS LES 8

FLASHCARDS LES 10

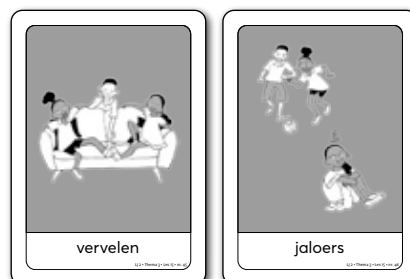
FLASHCARDS LES 11

FLASHCARDS LES 13

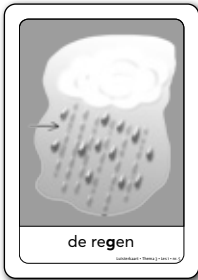
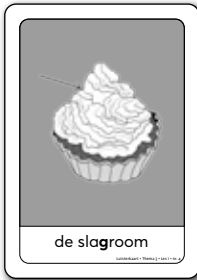
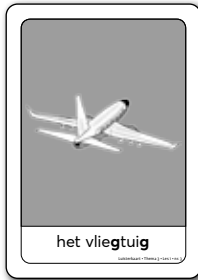
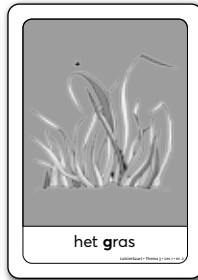
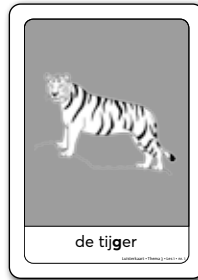

FLASHCARDS LES 15

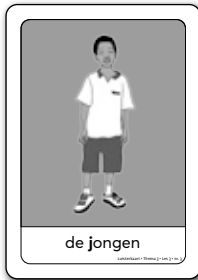
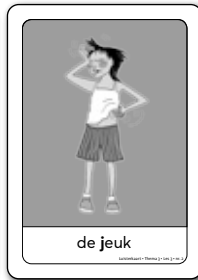

KOPIERBLAD 4: HET LUISTERDOOSJE

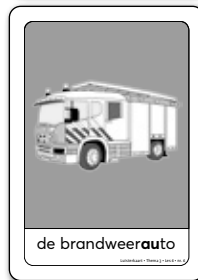
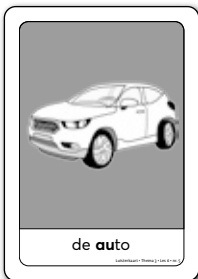
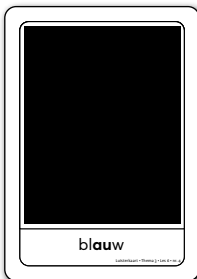
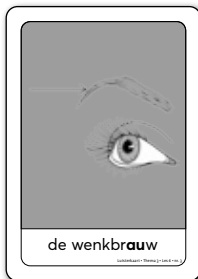
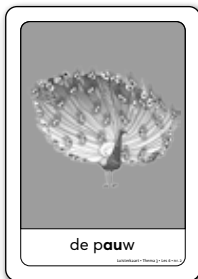
LES 1: WOORDEN MET 'G'

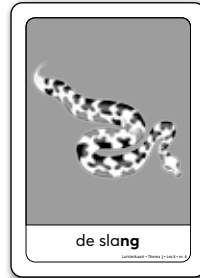
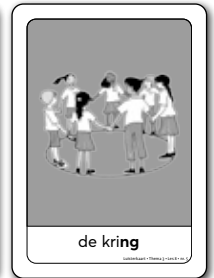
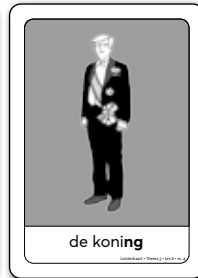
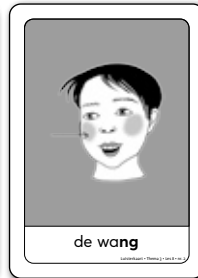
LES 3: WOORDEN MET 'J'

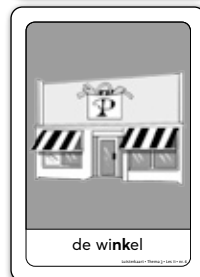
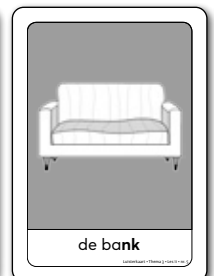
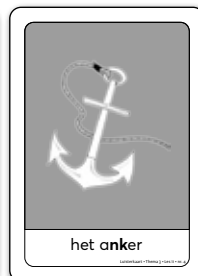
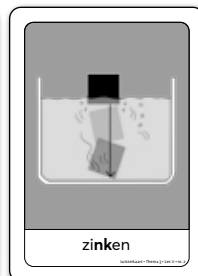
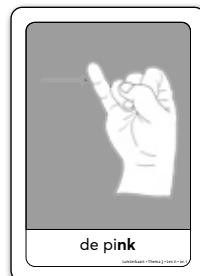
LES 6: WOORDEN MET 'AU'

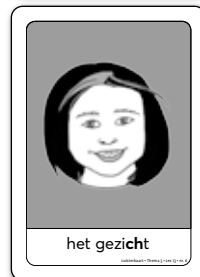
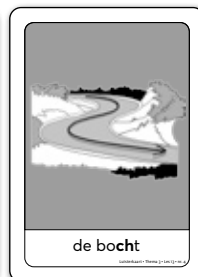
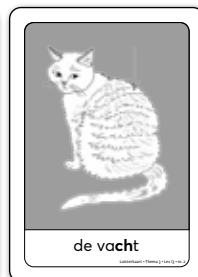
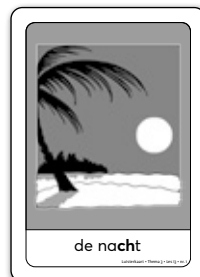
LES 8: WOORDEN MET 'NG'

LES 11: WOORDEN MET 'NK'

LES 13: WOORDEN MET 'CH'

Materialenlijst

DOOR LEERKRACHT TE VERZORGEN:

- een bal
- verkleedspullen
- twee telefoons
- lege stroken papier
- een zwarte stift
- lege flashcards
- faciliteiten om film, lied, verhaal en gedicht te kunnen bekijken en beluisteren

MATERIALEN TAALSPRONG:

- liedjes, verhalen en gedichten
  - film: Als je vriendjes bent
  - werkboek: bladzijde 47 t/m 64
  - leesboek: bladzijde 48 t/m 83
  - flashcards 1 t/m 46
  - letterkaarten: 'm, s, t, n, k, b, p, d, h, f, r, w, v, z, e, o, u, ei, i, ou, ui, l, nk, aa, ee, oo, oe, ij, a, ie, sch, uu, w, eu, g, j, au, ng, nk, ch'
  - wandplaten: gat, jas, au!, tong, bank, lach
  - woordstroken: gat, jas, au!, tong, bank, lach
  - luisterdoosje: thema 3
  - verhalenboek: Pien en Bas
  - synoniemenposters leerjaar 1 en 2
  - tegenstellingenposters leerjaar 1 en 2
-

